ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 129 ◆ П'ятниця, 5 липня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ГРЕБТИ ТРЕБА

Микита Сергійович Хрущов дуже любив старого наївного вірша про сінокіс і цитував того вірша, де тільки міг.

Над ним тихенько підсміювались.

На сінокосах теж не заведено читати вірші, у всякому разі — вголос. Спробуйте — і на вас подивляться, як на Микиту Сергійовича.

Чи означає це, що у нашому житті немає місця для поезії?

Ні, не означає. Просто ні сіно, ні поезія не терплять словесної суєти. І там, і там вимагається одне — треба гребти.

Віталій ЖЕЖЕРА.
Фото Валерія ГРИШАКОВА.

ДЕРЖБАНК СРСР повідомляє, що проведений відповідно до Указу Президента СРСР від 22 січня 1991 року обмін грошових знаків зартістю 50 і 100 карбованців зразка 1961 року завершено у зв'язку із закінченням встановлених строків і розгляд заяв громадян усіма уповноваженими на це органами припинено. Право обміну банкнотів, що їм належать, зберігають лише громадяни, які в період обміну перебували у тривалих закордонних відрядженнях.

ТЕПЛОХІД «Маршал Рибалко» з учасниками другого Всесвітнього Собору Української Духовної республіки пришвартувався 4 липня до причалу Шевченка в Запоріжжі. Напередодні більше трьохсот делегатів та учасників Собору відвідали Канів та Черкаси. У Дніпропетровську делегати Собору поклали квіти до пам'ятника Тарасу Шевченку та на могилу Дмитра Яворницького. Протягом трьох днів на Козацькому колі острова Хортиця пройдуть усі робочі засідання Собору. На них передбачається обговорити й прийняти основні документи другого Всесвітнього Собору УДР.

СІМФЕРОПОЛЬ, 4 липня. Чи підпише Кримська АРСР Союзний договір — залежатиме від рішення парламенту України. У прийнятій на проведеній сьогодні сесії Верховної Ради автономної республіки постанові говориться про те, що Верховна Рада Кримської АРСР, виконуючи волю громадян республіки, висловлену на референдумах, схвалила в основному проект Договору про Союз Суверенних Держав і утворила делегацію повноважних представників для участі в подальшому доопрацюванні його тексту. Верховна Рада підтвердила, що Крим є складовою частиною суверенної України і, виходячи з постанови парламенту УРСР, прийнятої 27 червня, уповноважила Голову Верховної Ради автономної республіки М. В. Багрова підписати договір з урахуванням пакету пропозицій Верховних Рад Криму і України.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Приймальня — 446-92-11
Відповідальний секретар — 446-72-63
Завідуючий коректорою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955
Тираж 184200
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

Парламентська хроніка

ТРИ ТРІЙКИ — НАЙВИЩА ОЦІНКА

РАНКОВЕ ЗАСІДАННЯ 4 ЧЕРВНЯ

Для чого вводяться високі митні тарифи на товари, які ввозяться з-за кордону? Для того, насамперед, щоб захистити вітчизняну промисловість від конкурентів на внутрішньому ринку.

Але коли ринок порожній, то хіба треба ставити високий митний бар'єр на ввезення з-за кордону? Відповідь, як кажуть, однозначна...

Такі митні тарифи потрібні на товари для народу, які вивозяться за кордон, збіднюючи цим самим і так порожні прилавки наших магазинів.

Дійшовши консенсусу, і ліві, і праві, і радикали, і консерватори в єдиному пориві проголосували за відміну на території України на рік дії нових високих митних тарифів, які нещодавно ввів союзний уряд. «За» проголосували 333 депутати. «Три трійки — найвища оцінка», — прокоментував результати голосування Голова Верховної Ради УРСР.

Хоча, як на мене, проголосувати — зробити тільки півсправи. У житті все складніше. Найважче попереду. Наприклад, неважко передбачити тепер, який потік людей — жителів Росії, Середньоазіатських, Закавказьких республік та інших регіонів — хлине через українські митниці. Та й кому сьогодні реально, а не на папері, підпорядкована митна служба? Чиї розпорядження і команди виконує? Одне слово, запитань значно більше, ніж відповідей на них.

Побоююся, щоб ці добрі наміри так і не залишилися тільки добрими намірами. Адже подібних прикладів за період існування нинішньої Верховної Ради було більш ніж досить.

Розгляд цього питання йшов у контексті Постанови Верховної Ради УРСР «Про часткове припинення на період реалізації «Програми надзвичайних заходів щодо стабілізації економіки України та виходу її з кризового стану» дії на території Української РСР деяких законодавчих актів Союзу РСР і Української РСР, постанов уряду СРСР», яку депутати не встигли затвердити вчора.

Ох і недаремно кажуть, що ранок за вечір мудріший. Не встиг головуючий розпочати засідання, як депутати біля мікрофонів почали закликати колег відмінити чи переглянути деякі вчорашні рішення. Мовляв, вчора втомилися і поспішили. Схоже, що декого з депутатів вночі відвідала Муза законотворчості. Недаремним, виходить, було спілкування.

Потім від імені групи парламентаріїв виступив депутат О. Барабаш, який запропонував прийняти постанову «Про захист майна». Якщо коротко, то він запропонував взяти у повну власність всі підприємства союзного підпорядкування. На думку О. Барабаша, те, що вони перебувають під юрисдикцією України, нічого не дасть. Розпоряджається той, чия власність.

Проти ідеї О. Барабаша виступив депутат О. Причкін, який відкидає ідею республіканської націоналізації, але є прихильником того, щоб усі підприємства передати у власність колективів. Його також хвилюють наслідки розриву економічних зв'язків. Правда, відповідь колеги О. Причкін так і не дослухав до кінця. Вийшов із залу засідань.

Що ж, кожен має свої погляди на те чи інше питання. Але Росія пішла саме таким шляхом, який запропонував О. Барабаш. Верховна Рада РРФСР підтримала пропозицію російського уряду і Президії Верховної Ради РРФСР про націоналізацію союзної власності. Тепер слово за з'їздом. Але ж у нас подібні речі вирішує Верховна Рада. Схоже, що ми знову будемо доганяти Росію... Весь час звіряємо свій крок по комусь...

Зійшлися на тому, що парламент повернеться до питання власності після ознайомлення з урядовим документом, який днями має прийти з Москви.

Потім депутати приступили до розгляду пакета документів про президентство.

Леонід БРОВЧЕНКО,
економічний оглядач «Голосу України».

ЕЙФОРІЯ? НІ, ГІДНІСТЬ

ДЕННЕ І ВЕЧІРНЄ ЗАСІДАННЯ 3 ЛИПНЯ

Якщо депутата немає в залі, це ще не означає, що він подумки далекий від подій та проблем, які обговорює парламент. Принаймні, вчора ранком мені випадково довелось стати свідком дискусії двох народних обранців. Причому за гостротою вона нічим не уступала тій, що ведеться з трибуни або від мікрофонів у залі. Оцінюючи минулий день роботи сесії, один із них стверджував й намагався переконати співрозмовника у невмінні депутатів тверезо оцінювати свої дії. Мовляв, третього липня під час вечірнього засідання значна частина їх перебувала в стані ейфорії. Навіть без уточнення можна було зрозуміти, який саме момент у роботі сесії мав на увазі народний обранець. А саме — голосування стосовно пунктів постанови Верховної Ради Української РСР «Про часткове припинення на період реалізації «Програми надзвичайних заходів щодо стабілізації економіки України та виходу її з кризового стану дії на території Української РСР деяких законодавчих актів Союзу РСР і Української РСР, постанов Уряду СРСР».

Вчора і більшість, і опозиція із завидною одностайністю голосувала за відміну союзних законів та Указів Президента, які йдуть врозріз з інтересами народу України. Немає потреби перелічувати всі ті закони та пункти Законів СРСР, але досить назвати лише Указ Президента СРСР від 2 листопада 1990 року «Про особливий порядок використання валютних ресурсів у 1991 році» та Постанову Ради Міністрів СРСР від 8 грудня 1990 року № 1253 «Про формування валютних фондів у 1991 році», щоб зрозуміти наскільки важливий крок зробив Український парламент, відмінивши дію документів, які інакше, ніж грабіжницькими, не називали навіть окремі промовці на сесії Верховної Ради Союзу.

Щодо ейфорії, то з цим аж ніяк не можна погодитись хоча б з тих причин, що коли була спроба відмінити й деякі пункти раніше прийнятих законів парламентом України, то потрібної підтримки вона в залі не дістала. Отже, тут можна стверджувати протилежне — до вирішення всіх питань народні обранці підійшли з високим почуттям відповідальності і вболіванням за свій народ, за долю республіки.

Є в цій ситуації й психологічний нюанс — Центр у даному конкретному випадку розплачувався за той диктат, який він весь час вів щодо республік. За невміння і небажання рахуватися з думками тих, кого він мав ледь не за колонії. Отже, на порядок денний, по суті, було поставлено відстоювання своєї честі й гідності. І депутати з успіхом продемонстрували ці високоморальні людські якості.

Але ті, хто мав можливість слухати чи спостерігати роботу сесії, могли зробити висновок, що представники нашого парламенту оволоділи й певними навичками дипломатії. Приміром, коли велось обговорення проекту Закону «Про порядок дії на території Української РСР в 1991 році Закону СРСР «Про податки з підприємств, об'єднань та організацій», то дехто з депутатів одразу ж «покликав» собі на допомогу Указ Президента СРСР «Про пільги в оподаткуванні творчих Спілок». Словом, у розмаїтті союзних і українських законів нині кожен може підшукати все, до чого в нього душа лежить... Отже, й коефіцієнт корисної дії цих документів тому, напевне, невисокий.

Стосовно ж обговорення проекту Закону щодо оподаткування, то найчіткішу оцінку окремим його статтям і пунктам, на мою думку, дав народний депутат Богдан Марков. Він звернув увагу зокрема на те, що надзвичайно високі проценти оподаткування можуть поставити підприємства, організації в скрутне матеріальне становище. Більш того, шукаючи вихід з нього, вони почнуть реєструватися в інших республіках, а працювати на території України й викачувати звідси ресурси. Тому процент оподаткування має бути не вищим, ніж, наприклад, у Росії. На підтримку цієї думки виступили також народні депутати УРСР Микола Рябченко, Іван ... та інші.

Проект Закону віддано на доопрацювання й найближчим часом буде обговорено в другому читанні.

Схвалено також проект Програми надзвичайних заходів щодо стабілізації економіки і виходу її з кризового стану.

Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ПОСМІХАЄТЬСЯ

Щоразу, як Прем'єр-міністр України Вітольд Фокін від'їжджає до Москви на чергову велику раду, у всіх тих, хто вірить в його політику, в його неординарні дії (а вірить нього, по-моєму, весь народ), у всіх цих людей переймається серце тривогою: як йому там буде, чи вистачить сил відстоювати свою незалежну політику, котра, зрозуміло, далеко не всім до душі?

От із цього й почалася розмова з Вітольдом Павловичем прямо біля трапу літака, яким він щойно повернувся з Москви після чергових переговорів. Запитання було сформульовано так: у вчорашньому інтерв'ю програмі «Час» ви сказали, що і Президент Михайло Горбачов, і Прем'єр-міністр країни піддали критиці політику, яку проводить і уряд України, і особисто ви. Люди стурбовані такою заявою. Хотілося б почути більш докладно вашу думку щодо цього.

— А я, навпаки, не стурбований, — засміявся Вітольд Павлович.— Бо до цього вже звик. Незалежні погляди і дії завжди сприймаються настороженo, так що нічого дивного тут немає. Вчора й сьогодні на засіданні Кабінету міністрів, яке вів Президент країни, обговорювалися підсумки соціально-економічного розвитку народного господарства країни за перше півріччя. І, треба сказати, ці результати дуже тривожні. Майже по вісімдесяти видах основної продукції, товарів народного споживання допущено зниження обсягів виробництва — аж на 13 відсотків.

Дуже непокоїть доля майбутнього врожаю в країні. По Україні говорити не буду — тут начебто Бог милував. Він прогнозується трішки гіршим, ніж минулого року, але все-таки очікується непоганим. А от по інших регіонах урожай, певно, знизиться — на 30—35 мільйонів тонн, валовий збір зерна буде менший.

Знаючи таку ситуацію, уряд республіки (дякуємо, що й Верховна Рада підтримала його в цьому) вжив дуже важливих, надзвичайних, можна сказати, заходів для того, щоб створити умови для максимально можливої закупівлі зерна в наших господарствах. Саме це й визначило такий критичний синдром у керівників країни, оскільки ми виходили з того, що треба не зупинятися перед будь-якими витратами, аби забезпечити збирання врожаю з максимальною ефективністю.

До речі, скажу, що незважаючи на невдоволені репліки Президента і гостру критику Голови уряду, в заключному слові Михайло Сергійович, наче спростовуючи свої попередні слова, сказав: «А взагалі, справді, треба діяти так, як на Україні, бо хліб — усьому голова».

Мені довелося неодноразово виступати — і вчора, і сьогодні, порушуючи знову і

(Закінчення на 3-й стор.)

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ПОСМІХАЄТЬСЯ

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

знову питання, які ніяк не знаходили вирішення. Наприклад, уже не вперше я ставлю питання про необхідність скасування Указу Президента про валютні ресурси і постанови Голови Кабінету про валютні фонди. Ви дивіться: за перше півріччя країна в цілому втратила майже чверть валютних надходжень. Трапилося це тому, що підприємства абсолютно не зацікавлені в тому, щоб поставляти продукцію на експорт. Ми, справді, зарізали курку, яка несе золоті яйця. То кому це вигідно? Я категорично наполягав, щоб ця політика була змінена.

Не зрозуміло було з доповіді Павлова й те, куди поділася і як була розподілена продукція на 11 мільярдів інвалютних карбованців, яка начебто надійшла до країни по імпорту. У всякому разі Україна нічого не отримала з цих валютних надходжень. Я так і не знайшов причини оптимізму Прем'єр-міністра країни, коли він сказав, що в другому півріччі очікуєть-ся надходження імпортних товарів десь на 20 мільярдів інвалютних карбованців.

Єдине, що я виніс приємного з цього засідання, так це те, що вдалося переконати Президента зняти з експортних ресурсів нафтопродукти, які нам необхідні для збирання врожаю. У всякому разі ми одержали відчутну допомогу в пальному, котре потрібне для безперебійної роботи техніки.

Підхопивши думку Вітольда Павловича про зовнішньоекономічну діяльність, запитали, як він дивиться на інвестиції зарубіжних країн в економіку республіки.

— Ніхто окремо Україні, — відповів Прем'єр-міністр, — кредиту не надасть. Повірте мені: дуже багато довкола цього точиться розмов і нібито немало звучить різних пропозицій, але справжніх їх, які б заслуговували на увагу, катма. Це все, як кажуть, розвідка боєм. Тобто: а як ви поставитесь, коли ми вам щось запропонуємо? А яких умов ви хочете? І не більше. Кажу ж, що жодної реальної пропозиції ми не чули.

— Минулого тижня ви виступили з промовою щодо оздоровлення української економіки. Як цю програму сприйняли в Москві? І як вона пов'язується із загальносоюзною програмою? — запитали Вітольда Павловича.

— Про нашу програму, — сказав Прем'єр-міністр республіки, — точилося дуже багато розмов. Немало зацікавлених пропозицій і прохань при цьому. Програмою нашою зацікавилися всі. Довелося чути, що вона дуже конкретна, навіть прагматична, що в ній немає води, що в ній по пунктах розписано, що належить зробити, аби припинити сповзання в кризову прірву. Хочу принагідно сказати, що за ці кілька днів, що минули після розгляду програми, вивчено дуже багато пропозицій, які надійшли від парламентаріїв, фахівців, учених, трудівників, котрі переймаються долею нашої економіки.

Думаю, що наша програма не суперечить програмі спільних дій по виходу з кризового стану, і вона, пробачте, може, це не зовсім скромно, є більш дійовою і мобільною.

Було й таке запитання: «Десь години зо дві тому, поки ви були в дорозі, український парламент скасував сім постанов і указів Центру, в тім числі і відому постанову з організаційних питань. Наскільки це, на вашу думку, ускладнить наші відносини з Москвою, і як вони будуватимуться далі?» На що Прем'єр-міністр відповів:

— Я не думаю, що це ускладнить наші відносини, бо постанова про організаційні заходи розкритикована вщент на всіх рівнях. Вслід за Україною і Росією інші республіки визнали, що «грати» за цими правилами неможливо. Президент теж визнав, що цю постанову слід скасувати, принаймні капітально, радикально її переробити.

А те, що парламент скасував деякі рішення Центру, це правильно, це й з нашої, як кажуть, подачі робилося, бо програма надзвичайних дій обов'язково потребує деяких неординарних заходів. Тож дію окремих законів на певний час (і я це підкреслюю) просто необхідно припинити.

Прем'єр-міністр, вибачившись, поспішив до свого робочого кабінету, хоч уже була дев'ята вечора.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ОБЕРЕЖНО: ЕКСТРЕМІЗМ

В липні минулого року Верховна Рада УРСР після тривалих дискусій майже одностайно схвалила Декларацію про державний суверенітет України.

Ми зрозуміли, що сталося те, до чого український народ прагнув так давно і так наполегливо. Взято рубіж, з якого має розпочатися найвищий вияв народовладдя в республіці, найвища форма свідомості українського народу, найдосконаліший спосіб конструктивних зусиль всіх сущих на Україні народів та партій у побудові нових, досконаліших форм суспільного життя. Цього чекали ми всі. Так повинно було статись, але поки що не збулося. Більше того, виникло дещо зовсім протилежне.

Ми можемо впевнено сказати, що для деяких екстремістських політичних угруповань замість остаточного національного прозріння наступило націоналістичне засліплення або безоглядна зухвала самовпевненість.

Нещодавно ми з обуренням сприйняли відкриття пам'ятного знаку дивізії СС «Галичина» та виступ на мітингу Мирона Глубіша, а вже 16 червня побачили все, що він говорив, на власні очі. Як і багато людей України, ми дуже хотіли бути учасниками святкування 340-річчя битви під Берестечком. Колони яскраво одягнутих людей з жовто-блакитними та червоно-чорними прапорами рухалися по дорозі. Тому і ми, комуністи і безпартійні, ветерани Великої Вітчизняної війни та діти з державними прапорами УРСР влилися в цю колону. Несподіваною була реакція людей, що нас оточили. Ратуючи нібито за правду, демократію, інтереси людей, вони здійснили акцію, яку не можна назвати людською. З різних боків ми почули: «Яничари», «Запроданці», «Комуняків до гілляки», «Партійні злочинці», «Чума XX століття», «Кати українського народу», «Пси», Ваше місце в Гулазі», «Скільки вам вбивці заплатили», скандували «Ганьба», «Москалі, геть з України».

Так продовжувалося на протязі кілометрів п'яти. Коли до міста, де проходили урочистості, залишилося не більше кілометра, знайшлися лідери, які підбурили людей не пропустити нас туди. З погрозами, наклепами, ганебним паплюженням вони оточили всіх, хто тримав в руках державні прапори України, вимагаючи покидати їх або порвати. А коли це не було виконано, почалося побиття за комуністичні переконання. Глумилися над учасниками Великої Вітчизняної війни та ветеранами праці, били їх інтелігентським штиблетом і чоботом, літню жінку кинули в болото, маленьку дівчинку вдарили, а друга перелякалась, заходилась від плачу. Серед тих, хто глумився, були вгодовані дядьки в формі старших новоявленого головного штабу УПА — в кашкетах-«мазепинках». Знайте, комуняки, наших, приймайте як належне. Сьогодні совість і честь вже не в моді. Засмутила нелюдська, нехристиянська акція. Більшість тих людей були одягнуті у вишиті українські сорочки, зі значками, що свідчили про їхню приналежність до Руху, СНУМу, тобто, як вони себе вважають, справжні українці.

Це був розгул, якому ні закони, ні людська совість, ні пам'ять, ні страх перед судним днем не стають застереженням за безвідповідальні вчинки.

Зрозуміло, що за всім цим стоять певні політичні сили, плани яких далекосяжні. Але дивує, звідки така звіряча ненависть до тих, хто інакше думає, де чисто людська повага до дітей, жінок, старших людей? До чого ми йдемо?

Враження таке, що прокльони комуністам замінили цим людям вранішні і вечірні молитви. І все це відбувалося під маєвом жовто-блакитних і чорно-червоних прапорів. Непокоїть те, що скоро в нас не лише хліба і до хліба не буде, а й нашій людяності, милосердю, співчуттю прийде кінець.

Нам не байдужа доля, безпека своїх родин, дітей, онуків, як і своїх друзів-товаришів, позапартійних однодумців, бо те, що відбулося, нагадувало страхіття та жахи звичайного фашизму.

Ми звертаємось до тверезого глузду народних депутатів: зупиніть сваволю та нагнітання громадянської напруги.

Ми звертаємось до жителів України: не знищіть паростків демократії, не дайте змоги утвердити жорстокий диктат під червоно-чорними прапорами.

Вимагаємо привести в дію силу Закону.

Ні! — розгулу націоналізму на Західній Україні. Фашизм не пройде!

Ми твердо заявляємо: «Ні — конфронтації, так — згоді й миру!»

Червоноградський міськком Компартії України.

Редакції газети «Голос України».

ЗАЯВА

комуністів Червонограда з приводу протизаконного акту, який був вчинений проти делегації міської партійної організації під Берестечком.

Від редакції: **Боляче читати цього листа. Де, в якій цивілізованій країні можливе подібне? В минулому році компанії хлопців у Дніпропетровську не сподобались люди з жовто-блакитними прапорами. І — бійка, побиття. Тепер — біля козацьких могил під Берестечком б'ють тих, хто під прапором червоним. Що далі? Биймо, українці, один одного? Може, тоді втрутиться третя сила? Якщо ми хочемо побудувати суверенну державу, яку б поважали у світі, мусимо навчитись поважати не тільки українців українців, а всіх, хто живе на Україні, поважати ідеї, гідність людей, поважати переконання, навіть якщо вони не співпадають з нашими. Одним словом, поважати права людини. І, врешті-решт, поважати й свій державний прапор, доти, доки він є таким, а не іншим.**

Серед тих, хто йшов під червоним прапором, були ті, хто кров свою пролив, звільняючи Україну від фашистської окупації. Як же рука на них піднялася?

Є дві сили, які можуть зашкодити Україні стати суверенною. Перша — центр, який нав'язує вигідний йому Союзний договір, не зважаючи за потрібне бодай заглянути в нашу Декларацію про державний суверенітет. Друга сила — наш доморощений екстремізм, нетерпимість. Тож будьмо пильними, зваженими, мудрими й послідовними у відстоюванні своїх законних прав.

У політичних партіях

ПДВУ ДИВИТЬСЯ У МАЙБУТНЄ

29—30 червня цього року у Київському будинку кіно відбувся другий з'їзд Партії демократичного відродження України (ПДВУ).

Народний депутат УРСР, співголова партії О. Ємець так охарактеризував завдання з'їзду: ПДВУ потрібно визначитись, як їй жити, як партії і як діяти в сьогоднішніх умовах, коли Україна підійшла до виборів президента і до можливого підписання Союзного договору, а соціально-економічна ситуація загострилась. Далі повідомив, що тією або іншою мірою з'їзд ці завдання спрацював.

Щоб зробити структуру вищих координаційних органів партії гнучкішими й оперативнішими, внесли зміни до Статуту й обрали, окрім координаційної ради, ще й президію ПДВУ із дев'яти чоловік. До неї увійшли: А. Білоус, В. Хмелько, М. Попович (усі — Київ), С. Лилик (Львів), О. Базилюк (Донецьк) і чотири народних депутати: В. Гриньов, В. Філенко, О. Ємець, Т. Стецьків. Більш конкретизована і економічна програма — своєрідний симбіоз двох підходів, ліберально-демократичного і соціал-демократичного. Головне, чого прагне ПДВУ в побудові ринкової економіки, це створення таких умов, за якими б усі бажаючі могли зільно трудитися й жити результатами своєї праці. До речі, одніею з перших звернула ця партія увагу й на розвиток недержавного підприємництва і підтримку українських «немовлят»-бізнесменів. Головними напрямами роботи ПДВУ визначила роботу в Радах, інших громадських і політичних організаціях, серед жінок, молоді, національно-культурних товариств. Голозна мета подзійна — збереження принципу якісного відбору вступаючих до партії і кількісне її зростання. Бо тут склалася дивна ситуація: партія має велику парламентську фракцію (21 депутат і більше десятка співчуваючих), представників у Радах усіх рівнів, а загальна чисельність становить усього 2117 чоловік (на день з'їзду), а отже, ПДВУ не може бути зареєстрованою.

Своє ставлення до президентства на Україні делегати висловили майже одностайно: він має бути, бо Ради на місцях розрізають політичні суперечності, і через «параліч» виконавчої влади страждає народ, зростає соціальна напруженість. Тому ПДВУ взяла курс на участь у виборах президента. Своїх кандидатів поки що не називала.

Відвертий протест делегатів викликав ново-огарьовський проект Союзного договору. Тому заступник Голови Верховної Ради УРСР В. Гриньов і охарактеризував відмову парламенту 27 червня підписати текст як подію, рівну за значенням прийняттю Декларації про державний суверенітет України. «Але не треба самозаспокоюватися, — продовжив А. Гриньов. — Необхідно зробити все так, щоб у такому варіанті він не був підписаний ніколи». Однак принципово проти можливого договору й співдружності суверенних держав ПДВУ, єдина серед опозиційних партій республіки, не виступає. Більше того, вбачає в них форму мирного демонтажу старої державної системи й трансформації її у цивілізоване суспільство шляхом співдружності рівноправних держав-суб'єктів. Пропагуючи свій погляд, партія підготувала навіть свій проект Союзного договору з варіантом трирівневого — федеративного, конфедеративного і партнерського — об'єднання держав в одному конгломераті і розповсюдила його серед депутатів.

...Часом з'їзд ПДВУ нагадував зібрання людей, які не розуміють, для чого вони зібралися. Виступи, пропозиції, доповнення повтрорювалися, ніхто нікого не хоть слухати, і тільки довготерпіння головуючих давало можливість проводити лінію до остаточного рішення серед численних переголосувань з одного й того ж питання. Однак з'їзд закінчився, і всі рішення було прийнято. І все це завдяки одній рисі цієї партії — здатності за будь-яких умов інтелігентно доходити компромісу.

У своє майбутнє ПДВУ вірить. Чи є воно в неї? О. Ємець на запитання: «Що для нього було найважливішою подією з'їзду?» відповів: «Ціна на бутерброд. У мене було в гаманці всього 2 карбованці, і я не зміг його купити...».

Отож, маючи таку ситуацію на Україні й обстоюючи ринкові відносини, спрямовані на поліпшення рівня життя, ПДВУ у майбутнє може дивитися спокійно. Бутербродів хочуть усі, а ця партія прагне їх гарантувати.

Володимир СКАЧКО.

Телеграфним рядком з Одеси

ТАКИЙ «РЕБУС»

Угоду про відкриття в Одесі магазину «Балтімор», а в американському Балтіморі магазину «Одеса» уклали представники міст-побратимів. Тепер одесити розгадують непростий, за висловом Аркадія Райкіна, «ребус»: де знайти товари, які б зацікавили розбещених всякою всячиною американських друзів.

ФРАНЦУЗИ В ОДЕСІ

Виявляється, в місті, крім бронзового герцога Рішельє, є ще й інші французи — наші сучасники. Родини Руссо і Мегре, Вадон і Габель, Оре і Тамбює, інші заснували днями Фонд французької культури. На жаль, для нового національно-культурного товариства не знайшлося приміщення на Французькому бульварі, який ще донедавна називався Пролетарським. Притулок йому надали на вулиці Карла Маркса.

РИБА УПОВІЛЬНЕНОЇ ДІЇ

Не маючи власних водойм, кооператив колгоспу імені Ілліча Котовського району почав коптити рибу. Товстолобиків і лящів завозили... з Придунав'я, за кількасот кілометрів. І перед копченням риба проходила попередню «обробку» в непристосованому транспорті. Результат — масове отруєння. Чотирьох врятувати не вдалося...

ТЕЛЕФОННЕ ПРАВО НА ПРОДАЖ

5 тисяч карбованців — така одноразова платня має вноситись за кожен номер телефона, яким користуються підприємства та організації Одеси. Кошти підуть на подальший розвиток зв'язку. А хто не заплатить — таким абонентам міськвиконком надав право користуватись телефоном згідно з «номінальними потребами». Як це розцінять зв'язківці, поки що невідомо.

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

ТЕЛЕГРАМА

Від імені Святішого Патріарха Київського і всієї України Мстислава, Патріаршої Канцелярії і всіх вірних УАПЦ висловлюємо глибоке співчуття сім'ям невинно загиблих шахтарів.

Молимо Бога, щоб оселив душі їх там, де праведні спочивають.

Керуючий справами Патріархії Єпископ Рівненський і Житомирський АНТОНІЙ.

Хто є хто

НЕ МОЖНА ЛЮБИТИ, НЕ

НЕЧИПОРЕНКО Олександр Лаврович, Києво-Святошинський виборчий округ № 220, що на Київщині. 1947 року народження, українець, безпартійний, закінчив Київський держуніверситет імені Т. Шевченка, юрист.

Член Комісії Верховної Ради УРСР у закордонних справах.

— Олександре Лавровичу, чи живете ви у злагоді з навколишнім світом!

— Ні. Не можу байдуже бачити його недосконалість, невідповідність реальним можливостям. Одначе обнадіює те, що всі ці складні, болючі процеси сукупністю своєю сприяють, на мій погляд, позитивним змінам у суспільстві...

Стурбованість викликає й те, що до цього часу значна частина депутатів (на відміну від людей поза парламентом) не усвідомила, що єдиний вихід з біди, в якій ми опинились, — це побудова незалежної, демократичної правової Української держави.

— Певне, метою щойно створеної Спілки адвокатів України, віце-президентом якої вас обрано, саме і є сприяння побудові в Україні правового суспільства!

— Так, ми дбатимемо про підвищення рівня захисту прав громадян, розвиток різних форм адвокатської діяльності, зокрема приватної. У співпраці з іншими демократичними структурами наша спілка робитиме все, щоб не було таких «справ», як Степана Хмари, коли, на мою думку і на думку багатьох прокурорів, суддів, адвокатів, з якими я мав розмови на цю тему, абсолютно безпідставно до цього часу утримуються в ув'язненні Микола Головач та «співсправники».

Спілка адвокатів виступила ініціатором проведення у жовтні цього року в Києві Всесвітнього конгресу українських адвокатів і правників.

— Як член Комісії Верховної Ради УРСР у закордонних справах ви побували у США. Відтоді чи не на кожній вашій зустрічі з виборцями вам доводиться відповідати на запитання: навіщо, мовляв, роз'їжджати туди, коли і вдома стільки справ!

— На мою думку, нашим людям дуже корисно більше знати про світ і таким чином позбуватися хибного уявлення про життя «там». Особливо корисно побувати «у світах» тим депутатам, які досі переконані, що лише ми йшли «вірним шляхом». Поза межами СРСР люди живуть настільки відмінним від нашого життям, що мимоволі замислишся: чому ж народ на багатій українській землі живе злиденно, що йому заважало і досі заважає жити по-людськи і що ж нам робити далі?

Програма мого парламентського відрядження була дуже насиченою. Кожну хвилину намагався використати якомога продуктивніше для налагодження контактів із законодавцями, бізнесменами, юридичними фірмами, для того, щоб у бесідах, дискусіях, інтерв'ю якомога бі[...]
американцям[...]
на, що в ній [...]
на прагне. Дл[...]
потрібно пра[...]
межами.

— Ваших [...]
і Леся. Чи в[...]

—Мої діти[...]
і 1978 року. [...]
ної «інтернац[...]
денаціоналіза[...]
валась ант[...]
що всі наро[...]
лються, перет[...]
ный и недел[...]
народ. Ми з [...]
щоб наші си[...]
імена спра[...]
народу і всьо[...]
дий, ц[...] мої[...]
не мо[...]лк[...]
інші народи,[...]
шануючи свій[...]

— Хто пок[...]
на полиці ва[...]
сиченої рідкі[...]
бібліотеки!

— Свого [...]
ка була уні[...]

Бліц-інтерв'ю

ЩО ОДЕРЖИТЬ БЕЗРОБІТНИЙ?

З 1 липня в республіці розпочалася офіційна реєстрація безробітних. У Закарпатський центр зайнятості в цей день звернулося 67 чоловік. 35 з них зареєстровано. Якщо протягом 10 днів їм не буде запропоновано відповідної роботи, почнеться виплата матеріальної допомоги та компенсації.

— Скільки ж одержуватиме радянський безробітний? — поцікавився у начальника центру Л. Фрінта.

— Не менш, як 50 процентів середньої заробітної плати за попереднім місцем роботи, але не нижче її мінімального розміру, встановленого законодавством. При цьому громадянин протягом 12 місяців, що передували безробіттю, обов'язково **повинен був мати** оплачувану роботу не менше 36 календарних тижнів.

— А випускники ПТУ, середніх спеціальних та вищих навчальних закладів, демобілізовані воїни?

— Вони теж одержуватимуть мінімум заробітної плати.

— Протягом якого часу виплачується матеріальна допомога?

— Не більше 12 місяців протягом трьох наступних років, а для осіб передпенсійного віку (за два роки до неї) — до 18 місяців. У перший рік допомога надається більше, як на шість, другий — три місяці. На третій рік залишаються дні, не використані за попередні два роки (за винятком працівників, звільнених відповідно до пункту І статті 40 Кодексу законів про працю УРСР).

— Де одержуватимуть безробітні грошову допомогу?

— Або в установах банків на основі іменних чеків, виданих центром зайнятості, або ж за місцем колишньої роботи.

— З яких фондів виплачуватиметься допомога?

— З фонду сприяння зайнятості населення. Правда, ще не всі міськрайвиконкоми перерахували сюди відповідні кошти, передбачені законом.

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України».
Ужгород.

НАДІЯ[...]

[...]и доб[...]
в загазозаних[...]
ти «Південно[...]
ішли інтенсив[...]
ніста підземн[...]
силя Костюк[...]
свій вічний у[...]
гиблий товар[...]
стіше серед [...]
назив[...] йо[...]
надія [...]біла[...]
ській історії [...]
коли в подіб[...]
ди залишалис[...]
разу, на жаль[...]
На поверхн[...]
тіло Василя К[...]
ному кладови[...]
жими могила[...]
одна...

Після того,[...]
про трагічну [...]
стюка, на ша[...]
тивне гасіння[...]

Рада бере владу

ПРИВАТИЗАЦІЯ НА ГОНЧАРІВЦІ

На гончарівському піску збудозане майже усе Сватове, та ще й добрих піврайону. Тепер же монополія Прикраснянського кар'єру порушилась, і, видно, надовго. Виконком місцевої сільської Ради встановив плату за вивезення споконвічку безкоштовного тут будівельного матеріалу — три карбованці за тонну, віднадивши таким кроком численних «клієнтів. Гарним був Закон про власність на папері, але на ділі виявився дорогим.

Хоча це ще як полічити... Завертають нині зантажівки в інший кінець району — до Коваліського кар'єру, шлях до якого у кілька разів довший. Видно, транспортні витрати господарів лякають менше.

А хазяйнувата Гончарівська сільрада тим часом потихеньку змагається з окремими порушниками і шукає механізму, як примусити клієнтів шанувати непопулярне рішення і на взаємовигідних умовах стягувати плату за використання природних багатств своєї території.

Сергій СКИБА, власний кореспондент «Голосу України».
Луганська область.

Знак біди

Домовини приходять у Запоріжжя

Як повідомила Л. Трухманова — голова Запорізького комітету солдатських матерів України, в Запоріжжя і область за п'ять місяців нинішнього року прибуло 13 домовин загиблих у Радянській Армії солдатів.

Це не повна інформація, підкреслила Трухманова, бо не всі батьки загиблих солдатів звертаються до комітету. А офіційні повідомлення про кількість загиблих замовчуються.

Олександр КРИВОШЕЙ, журналіст.

НА[...]

З липня [...]
міському суд[...]
гляд судової[...]
народного де[...]
С. Хмари та[...]
які звинувач[...]
ним. На по[...]
засідання за[...]
них заявили[...]
звільнення [...]
ніх підзахи[...]
С. Хмари Ю[...]
вив, що розс[...]

Реалії

КОНФУЗ ІЗ ДРУЖБОЮ НАРОДІВ?

Трохи в незручну ситуацію потрапили учасники літературного свята «Чуття єдиної родини», що вже удев'яте відбувається на Чернігівщині. Адже ці урочистості випали на дні, коли на сесії Верховної Ради України гостро дебатувалось: чи підтримати проект Союзного договору, який надійшов «зверху». Та й з реальною, а не уявною дружбою народів, якою ми ще донедавна пишалися, вийшов конфуз. За бутафорією красивих мостів єднання, пишномовністю і карнавальністю декад літератур народів СРСР насправді ховалися вражаючі національні проблеми. Отже, згадані моменти не могли не внести коректив у проведення традиційного літературного свята.

У чернігівському музеї М. Коцюбинського з цього приводу відбувся «круглий стіл», учасники якого піддали сумніву увесь недавній арсенал термінології «єдиної радянської багатонаціональної літератури». Як висловився академік АН УРСР Леонід Новиченко, найчастіше вона сприяла не збагаченню, а нівелюванню національних культур, приховано служила політиці русифікації. Спекулятивні ідеологічно-пропагандистські акції «єднання», «зближення» породили ряд непривабливих явищ

— У 1990 році всесоюзні журнали «Слово» і «Театр», — зауважив заступник секретаря СП СРСР Віталій Крикуненко, — не видали майже жодного твору з республік. Про яку дружбу народів можна вести мову...

Завідуючий відділом газети «Литературная Россия» Аршак Тер-Маркарян, чуваський письменник Юрій Семендер, головний редактор журналу «Дружба народів» Олександр Руденко-Десняк, секретар Спілки письменників СРСР Юрій Суровцев та інші з болем говорили про небезпечні реалії національного розбрату, духовної, культурної замкнутості.

Учасники «круглого столу» все ж зійшлися на думці, що контакти літераторів республік, їх творчі взаємини, дружба — це основа здорового життя літератур. Без цього вони приречені на самоізоляцію, хуторянство.

Сергій ПАВЛЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Чернігівська область.

Хоча зако[...]

МОЛОДІ, А[...]

Кілька днів тому львів'яни не на жарт стурбувалися, коли побачили молодцюватих хлопців у чорній воєнізованій формі, що нагадувала форму морських піхотинців або працівників ЗМОПу. «Кого ще нам Москва прислала?» — стурбовано гадали мешканці міста. Але все стало зрозумілим, коли вони вишикувалися на площі Ринок біля міської Ратуші і до них вийшов мер міста Василь Шпіцер. Народні дружинники (а саме так вони називаються), були приведені до присяги «на вірність Україні, громадянам Львова та міській владі», а священики УАПЦ, УГКЦ та УПЦ освятили прапор нового підрозділу. Завдання його — охорона гром[...]
ку разом з [...]
міліції. Поді[...]
ня вже діют[...]
гобичі, Золо[...]
ном започат[...]
ня муніципа[...]
закон про як[...]
нятий Вер[...]
УРСР.

Віктор К[...]
заступник [...]
прес-центр[...]
обласної [...]
депутатів.

До речі. [...]
інформагенто[...]
відбір канди[...]
го загону на[...]
ників нового[...]
підприємства[...]
кілька міся[...]
пройшли від[...]

Хто є хто

МОЖНА ЛЮБИТИ, НЕ ЛЮБЛЯЧИ

…ОРЕНКО Олек… …аврович, Києво… …ський виборчий …220, що на Ки… …947 року народ… …українець, без… …, закінчив Ки… …держуніверситет Т. Шевченка, … Комісії Верхов… …и УРСР у закор… …справах.

…ю своєю спрям… …гляд, позитивним …ьстві…

…викликає й те, …часу значна час… (на відміну від …парламентом) не …единий вихід з …опинились, — …незалежної, де… …равової Україн…

…тою щойно ство… …адвокатів Украї**ни, віце-президентом якої вас обрано, саме і є сприяння побудові в Україні правового суспільства!**

— Так, ми дбатимемо про підвищення рівня захисту прав громадян, розвиток різних форм адвокатської діяльності, зокрема приватної. У співпраці з іншими демократичними структурами наша спілка робитиме все, щоб не було таких «справ», як Степана Хмари, коли, на мою думку і на думку багатьох прокурорів, суддів, адвокатів, з якими я мав розмови на цю тему, абсолютно безпідставно до цього часу утримуються в ув'язненні Микола Головач та «співсправники».

Спілка адвокатів виступила ініціатором проведення у жовтні цього року в Києві Всесвітнього конгресу українських адвокатів і правників.

— Як член Комісії Верховної Ради УРСР у закордонних справах ви побували у США. Відтоді чи не на кожній вашій зустрічі з виборцями вам доводиться відповідати на запитання: навіщо, мовляв, роз'їжджати туди, коли і вдома стільки справ!

— На мою думку, нашим людям дуже корисно більше знати про світ і таким чином позбуватися хибного уявлення про життя «там». Особливо корисно побувати «у світах» тим депутатам, які досі переконані, що лише ми йшли «вірним шляхом». Поза межами СРСР люди живуть настільки відмінним від нашого життям, що мимоволі замислишся: чому ж народ на багатій українській землі живе злиденно, що йому заважало і досі заважає жити по-людськи і що ж нам робити далі?

Програма мого парламентського відрядження була дуже насиченою. Кожну хвилину намагався використати якомога продуктивніше для налагодження контактів із законодавцями, бізнесменами, юридичними фірмами, для того, щоб у бесідах, дискусіях, інтерв'ю якомога більше розповісти американцям, що таке Україна, що в ній діється і чого вона прагне. Для нашої держави потрібно працювати і поза її межами.

— Ваших дітей звуть Тарас і Леся. Чи випадково це!

—Мої діти народилися 1977 і 1978 року. Це був час шаленої «інтернаціоналізації» (тобто денаціоналізації). Насаджувалась антилюдська ідея, що всі народи неминуче зіллються, перетворившись в «единый и неделимый» радянський народ. Ми з дружиною хотіли, щоб наші син і донька носили імена справжніх дітей свого народу і всього людства. Я радий, щ… мої ді… розуміють: не м… любі… поважати інші народи, не люблячи і не шануючи свій народ.

— Хто поклав перші книги на полиці вашої великої, насиченої рідкісними виданнями бібліотеки!

— Свого часу у мого батька була унікальна бібліотека, але під час війни вона майже вся загинула. Лише кілька книжок з неї стоять на найпочесніших місцях на моїх книжкових полицях як пам'ять про мого мудрого вчителя і щирого друга — батька. Зокрема, і книжка з позначкою тюремної цензури. Ця книга була з ним у Лук'янівській в'язниці в 30-ті роки, коли він був репресований у так званій справі СВУ. Батько, людина глибоко і широко освічена, брав найактивнішу участь у післяреволюційному відродженні України, пережив голод і репресії, мав на мене великий вплив. Моя ж старенька мати є втіленням усього мудрого, щирого і доброго, що є в нашій українській жінці-матері. З усієї моєї кількатисячної бібліотеки наймудрішою і найповчальнішою є книга життя моїх батьків.

Вів розмову Ігор ШПАК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Бліц-інтерв'ю

…ЖИТЬ БЕЗРОБІТНИЙ?

…йна реєстрація …сті в цей день …но. Якщо про… …відної роботи, …компенсації.

…бов'язково по… …ти оплачувану …ше 36 кален…

…жники ПТУ, се… …ьних та вищих …кладів, демобі…

…одержувати… …заробітної пла…

…м якого часу виплачується матеріальна допомога?

— Не більше 12 місяців протягом трьох наступних років, а для осіб передпенсійного віку (за два роки до неї) — до 18 місяців. У перший рік допомога надається більше, як на шість, другий — три місяці. На третій рік залишаються дні, не використані за попередні два роки (за винятком працівників, звільнених відповідно до пункту І статті 40 Кодексу законів про працю УРСР).

— Де одержуватимуть безробітні грошову допомогу?

— Або в установах банків на основі іменних чеків, виданих центром зайнятості, або ж за місцем колишньої роботи.

— З яких фондів виплачуватиметься допомога?

— З фонду сприяння зайнятості населення. Правда, ще не всі міськрайвиконкоми перерахували сюди відповідні кошти, передбачені законом.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Ужгород.

Уточнюємо

НАДІЯ ПОМИРАЄ ОСТАННЬОЮ…

…и доби, вде… вночі, в загазованих виробітках шахти «Південнодонбаська» № 1 ішли інтенсивні пошуки машиніста підземних установок Василя Костюка. Вже знайшов свій вічний упокій його 31 загиблий товариш. Отож, все частіше серед загиблих почали назив… його і… Та все ж надія …біла. А… в шахтарській історії нерідкі випадки, коли в подібних ситуаціях люди залишались живими. Цього разу, на жаль, дива не сталось. На поверхню було піднято тіло Василя Костюка. На шахтному кладовищі, поруч із свіжими могилами, з'явилась ще одна…

Після того, як стало відомо про трагічну долю Василя Костюка, на шахті розпочали активне гасіння вогню. На 4 липня три потужні насоси спрямували свої струмені на останні осередки вже локалізованої пожежі.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

P. S. Цього літа доля немилосердна до нашого краю. Не встигла осісти земля на свіжих могилах шахтарів, як сталася біда у металургів. На Донецькому металургійному заводі два нещасні випадки призвели до смерті слюсаря газового цеху Ю. Назаренка та підручного сталезара електросталеплавильного цеху С. Анфілова. Був це сліпий випадок чи наслідок порушення техніки безпеки — визначить спеціальна комісія.

…е владу

НА ГОНЧАРІВЦІ

…був Закон про …пері, але на ді… …рогим.

…як полічити… …і вантажівки в …району — до …кар'єру, шлях до …разів довший. …ортні витрати …ють менше. …та Гончарівська …сом потихеньку змагається з окремими порушниками і шукає механізму, як примусити клієнтів шанувати непопулярне рішення і на взаємовигідних умовах стягувати плату за використання природних багатств своєї території.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».
Луганська область.

Знак біди

Домовини приходять у Запоріжжя

Як повідомила Л. Трухманова — голова Запорізького комітету солдатських матерів України, в Запоріжжя і область за п'ять місяців нинішнього року прибуло 13 домовин загиблих у Радянській Армії солдатів.

Це не повна інформація, підкреслила Трухманова, бо не всі батьки загиблих солдатів звертаються до комітету. А офіційні повідомлення про кількість загиблих замовчуються.

Олександр КРИВОШЕЙ,
журналіст.

Інформація в номер

НА СУДІ Й НАВКОЛО

3 липня у київському міському суді поновився розгляд судової справи проти народного депутата України С. Хмари та шести чоловік, які звинувачуються разом з ним. На початку судового засідання захисники підсудних заявили клопотання про звільнення з-під варти їхніх підзахисних. Захисник С. Хмари Ю. Айвазян заявив, що розслідування велося з порушенням закону С. Хмара заявив про незаконність утримання під вартою п'яти підсудних і підкреслив, що суддя Білоусенко своїми діями компрометує Україну як правову державу. Суд постановив провести додаткову експертизу фонограми відеозаписів і викликати додаткових свідків.

Інформагентство «РЕСПУБЛІКА».

…алії

…ЖБОЮ НАРОДІВ?

…з цього при… …ся «круглий …и якого підда… …весь недавній …нології «єди… …і багатонаціо… …атури». Як ви… …емік АН УРСР …енко, найчасті… …яла не збага… …елюванню на… …льтур, прихо… …політиці руси… …улятивні ідео… …андистські ак… …, «зближення» …непривабливих

…році всесоюзні …во» і «Театр», …заступник сек… …СРСР Віталій — не видали …твору з рес… …ку дружбу на… …вести мову…

Завідуючий відділом газети «Литературная Россия» Аршак Тер-Маркарян, чуваський письменник Юрій Семендер, головний редактор журналу «Дружба народів» Олександр Руденко-Десняк, секретар Спілки письменників СРСР Юрій Суровцев та інші з болем говорили про небезпечні реалії національного розбрату, духовної, культурної замкнутості.

Учасники «круглого столу» все ж зійшлися на думці, що контакти літераторів республік, їх творчі взаємини, дружба — це основа здорового життя літератур. Без цього вони приречені на самоізоляцію, хуторянство.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігівська область.

Хоча закону ще немає

МОЛОДІ, АЛЕ НЕ ЗЕЛЕНІ

Кілька днів тому львів'яни не на жарт стурбувалися, коли побачили молодцюватих хлопців у чорній воєнізованій формі, що нагадувала форму морських піхотинців або працівників ЗМОПу. «Кого ще нам Москва прислала?» — стурбовано гадали мешканці міста. Але все стало зрозумілим, коли вони вишикувалися на площі Ринок біля міської Ратуші і до них вийшов мер міста Василь Шпіцер. Народні дружинники (а саме так вони називаються), були приведені до присяги «на вірність Україні, громадянам Львова та міській владі», а священики УАПЦ, УГКЦ та УПЦ освятили прапор нового підрозділу. Завдання його — охорона громадського порядку разом з представниками міліції. Подібні формування вже діють у Стрию, Дрогобичі, Золочеві. Таким чином започатковане створення муніципальної міліції, закон про яку так і не прийнятий Верховною Радою УРСР.

Віктор КОБЗАРЕНКО,
заступник керівника прес-центру Львівської обласної Ради народних депутатів.

До речі. Як повідомляє інформагентство «Інтелект», відбір кандидатів до першого загону народних дружинників нового покоління на підприємствах міста тривав кілька місяців. Усі вони пройшли відповідну перевірку в наркодиспансері, міліції і 50-годинну підготовку у навчальному центрі УВС області. В програму навчання входили порядок затримки і доставки злочинців, складання протоколу, рукопашний бій з використанням прийомів самбо і карате, правила користування спецзасобами (гумові палиці, наручники, радіостанції). На завершення підготовки претенденти пройшли співбесіду у комісії міськради. В результаті 7 кандидатів були відсіяні. До речі, форма муніципальної міліції інших міст області теж чорна: база «Укртекстильторгу» запропонувала сукно двох кольорів — зеленого і чорного.

Увага: всім постам!

ПЕРЕВІРКА НА ДОРОГАХ

Настало літо, зріс пасажиропотік, і ви почуваєтеся щасливим, здобувши квитка і вмостившись у салоні автобуса. Втім, не поспішайте радіти: водії пасажирських автобусів у два рази частіше потрапляють у дорожні пригоди, ніж інші водії. З їхньої вини лиш у цьому році сталося понад 300 дорожньо-транспортних пригод. Ріст — 12 відсотків! Вочевидь, краще мандрувати попутними вантажівками. Чому так? Ситуацію коментує заступник начальника відділу Управління ДАІ МВС УРСР майор міліції Василь ГЕЛЕТКО.

— Тут три взаємозв'язані причини: стан доріг, стан транспорту, стан дисципліни, одне тягне за собою інше. Наші дороги псують транспорт. Наш транспорт часто такий, що їздити ним не можна, але… треба. А водій, випхнутий на ТАКОМУ транспорті на ТАКІ дороги, думає: мене примусили, ну, що ж… Уявіть собі, зросла кількість п'яних за кермом пасажирських автобусів, тільки в цьому році таких затримано 36 чоловік! Ось чому особливо турбує неефективність і недосконалість нашого законодавства, яке дозволяє відповідальним особам, даруйте за каламбур, безвідповідально ставитися до справи. Це стосується не тільки пасажирського, а й взагалі державного народногосподарського транспорту. Там є багато начальників, котрі поставлені доглядати за безпекою руху. Над приватними водіями таких доглядачів нема зовсім. Але якщо приватники у цьому році на 18,4 відсотка знизили кількість ДТП, то у народногосподарському транспорті вона зросла на 4,1 відсотка. Парадокс? Що робити? Скасувати службу безпеки? На деяких підприємствах так і роблять, мовляв, з метою економії. Виходить гірше. На наш погляд, справу врятує тільки підвищення відповідальності за порушення правил дорожнього руху. Проект відповідного закону ще знаходиться на розгляді, тобто — не діє. А той, який діє, дозволяє експлуатувати транспорт заради економічної, а не людської вигоди. Ота економічна вигода, при слабкій відповідальності, штовхає поганий транспорт на погані дороги — і ми ЗАКОНОМІРНО (як це не страшно) отримуємо тисячі загиблих і поранених на дорогах. Повторюю: зачароване коло може бути прорване тільки за допомогою нового, свідомо жорсткого, законодавства.

Записав Віталій ЖЕЖЕРА.

Історія з географією

Зустрілись Чапаєв з Мазепою…

У процесі повального перейменування вулиць місто Коломия Івано-Франківської області поки що унікальне. Коли вирішили тут перейменувати вулицю Чапаєва на вулицю Мазепи, то не стали знімати старих табличок, а всього лиш… закреслили на них назву.

Тепер і на будинках інших вулиць поруч старе й нове — привід для жартів, серйозних роздумів, порівнянь і прогнозів.

Інформагентство «Євро-ІКС».

ФРУК…

Прямі еко… менська обл… прийняв де… цього сибір… що в обмін … стачать рес… співробітниц… поставки на… тонн. Крім … валюту для … частина про…

ПРЯМ…

На КПП «… стачання од… намагався в… «Білорусь». … карбованців … тракторного … го три дні … виявилися д… ни. Усіх трь…

КИРГ…

Співробітн… ли за кільк… Таш) велике … вих репресі… відпочинку … міжгір'ї. Ос… черепах зна… ціалістів, по… цього факту… справу.

МІЛІ…

Обов'язко… нії буде за… уряду, з 1 с… ті застрахова… на яку вона … демобілізаці… ванців. Трох… коли міліці… даного страх… усіх інших в…

КУ…

Жителька … ростяна ви… лишки самог… му ринку «… пляшка око… для неї неде…

ПІД…

Сталося … мирному мі… томирської … ний громадя… до своєї до… по вулиці … товського. … і Кац вийшо… стояв, переп… нувся до кім… ся дуже вча… лька секунд… це, де він с… упало.

Щось бу… вого походж… скорювач м… чи, може, … Точнішого в… чики райвій…

ГОЛОС України

ЛЮБЛЯЧИ

...льше розповісти ...що таке Украї... ...дається і чого во... ...я нашої держави ...цювати і поза її

...дітей звуть Тарас ...ипадково це!

...народилися 1977 ...Це був час шале... ...оналізації» (тобто ...ії). Насаджу... ...илюдська ідея, ...ди неминуче зіл... ...ворившись в «єди... ...ємый» радянський ...дружиною хотіли, ...н і донька носили ...жніх дітей свого ...го людства. Я ра... ...ді... розуміють: ...оби... поважати ...не люблячи і не ...народ.

...ав перші книги ...ої великої, на... ...сними виданнями

...асу у мого бать... ...альна бібліотека, але під час війни вона майже вся загинула. Лише кілька книжок з неї стоять на найпочесніших місцях на моїх книжкових полицях як пам'ять про мого мудрого вчителя і щирого друга — батька. Зокрема, і книжка з позначкою тюремної цензури. Ця книга була з ним у Лук'янівській в'язниці в 30-ті роки, коли він був репресований у так званій справі СВУ. Батько, людина глибоко і широко освічена, бraз найактивнішу участь у післяреволюційному відродженні України, пережив голод і репресії, мав на мене великий вплив. Моя ж старенька мати є втіленням усього мудрого, щирого і доброго, що є в нашій українській жінці-матері. З усієї моєї кількатисячної бібліотеки наймудрішою і найповчальнішою є книга життя моїх батьків.

Вів розмову
Ігор ШПАК.
Фото Олександра
КЛИМЕНКА.

—— Уточнюємо ——

ПОМИРАЄ ОСТАННЬОЮ...

...и, де... вночі, ...виробничих шах... ...донбаська» № 1 ...ни пошуки машин... ...их установок Ва... Вже знайшов ...окій його 31 за... ...ів. Отож, все ча... ...загиблих почали ...то і... Та все ж ...А... в шахтар... ...нерідкі випадки, ...их ситуаціях лю... ...ь живими. Цього ...дива не сталось. ...о було піднято ...остюка. На шахт... ...ці, поруч із сві... ...ми, з'явилась ще

...як стало відомо ...долю Василя Ко... ...ті розпочали ак... ...вогню. На 4 лип...ня три потужні насоси спрямували свої струмені на останні осередки вже локалізованої пожежі.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

P. S. Цього літа доля немилосердна до нашого краю. Не встигла осісти земля на свіжих могилах шахтарів, як сталася біда у металургів. На Донецькому металургійному заводі два нещасні випадки призвели до смерті слюсаря газового цеху Ю. Назаренка та підручного сталезара електросталеплавильного цеху С. Анфілова. Був це сліпий випадок чи наслідок порушення техніки безпеки — визначить спеціальна комісія.

—— Інформація в номер ——

...СУДІ Й НАВКОЛО

...у київському ...поновився роз... ...справи проти ...путата України ...шести чоловік, ...ться разом з ...атку судового ...сники підсуд... ...клопотання про ...-під варти їх... ...ті. Захисник ...Айвазян зая... ...дування велося з порушенням закону С. Хмара заявив про незаконність утримання під вартою п'яти підсудних і підкреслив, що суддя Білоусенко своїми діями компрометує Україну як правову державу. Суд постановив провести додаткову експертизу фонограми відеозаписів і викликати додаткових свідків.

Інформагентство
«РЕСПУБЛІКА».

—— ...ну ще немає ——

...ЛЕ НЕ ЗЕЛЕНІ

...дського поряд... ...представниками ...формуван... ...у Стрию, Дро... ...еві. Таким чи... ...оване створен... ...міліції, ...так і не прий... ...Радою ...ку в наркодиспансері, міліції і 50-годинну підготовку у навчальному центрі УВС області. В програму навчання входили порядок затримки і доставки злочинців, складання протоколу, рукопашний бій з використанням прийомів самбо і карате, правила користування спецзасобами (гумові палиці, наручники, радіостанції). На завершення підготовки претенденти пройшли співбесіду у комісії міськради. В результаті 7 кандидатів були відсіяні. До речі, форма муніципальної міліції інших міст області теж чорна: база «Укртекстильторгу» запропонувала сукно двох кольорів — зеленого і чорного.

...БЗАРЕНКО,
...керівника
...Львівської
...ій народних

...к повідомляє ...о «Інтелект». ...тів до першо... ...днх дружин... ...покоління на ...міста тривав ...Усі вони ...ідну перевір...

—— Увага: всім постам! ——

ПЕРЕВІРКА НА ДОРОГАХ

Настало літо, зріс пасажиропотік, і ви почуваєтеся щасливим, здобувши квитка і вмостившись у салоні автобуса. Втім, не поспішайте радіти: водії пасажирських автобусів у два рази частіше потрапляють у дорожні пригоди, ніж інші водії. З їхньої вини лиш у цьому році сталося понад 300 дорожньо-транспортних пригод. Ріст — 12 відсотків! Вочевидь, краще мандрувати попутними вантажівками. Чому так? Ситуацію коментує заступник начальника відділу Управління ДАІ МВС УРСР майор міліції Василь ГЕЛЕТКО.

— Тут три взаємозв'язані причини: стан доріг, стан транспорту, стан дисципліни, одне тягне за собою інше. Наші дороги псують транспорт. Наш транспорт часто такий, що їздити ним не можна, але... треба. А водій, випхнутий на ТАКОМУ транспорті на ТАКІ дороги, думає: мене примусили, ну, що ж... Уявіть собі, зросла кількість п'яних за кермом пасажирських автобусів, тільки в цьому році таких затримано 36 чоловік! Ось чому особливо турбує неефективність і недосконалість нашого законодавства, яке дозволяє відповідальним особам, даруйте за каламбур, безвідповідально ставитися до справи. Це стосується не тільки пасажирського, а й взагалі державного народногосподарського транспорту. Там є багато начальників, котрі поставлені доглядати за безпекою руху. Над приватними водіями нікому доглядати нема зовсім. Але якщо приватники у цьому році на 18,4 відсотка знизили кількість ДТП, то у народногосподарському транспорті вона зросла на 4,1 відсотка. Парадокс? Що робити? Скасувати службу безпеки? На деяких підприємствах так і роблять, мовляв, з метою економії. Виходить гірше. На наш погляд, справу врятує тільки підвищення відповідальності за порушення правил дорожнього руху. Проект відповідного закону ще знаходиться на розгляді, тобто — не діє. А той, який діє, дозволяє експлуатувати транспорт заради економічної, а не людської вигоди. Ота економічна вигода, при слабкій відповідальності, штовхає поганий транспорт на погані дороги — і ми ЗАКОНОМІРНО (як це не страшно) отримуємо тисячі загиблих і поранених на дорогах. Повторюю: зачароване коло може бути прорване тільки за допомогою нового, свідомо жорсткого, законодавства.

Записав Віталій ЖЕЖЕРА.

—— Історія з географією ——

Зустрілись Чапаєв з Мазепою...

У процесі повального перейменування вулиць місто Коломия Івано-Франківської області поки що унікальне. Коли вирішили тут перейменувати вулицю Чапаєва на вулицю Мазепи, то не стали знімати старих табличок, а всього лиш... закреслили на них назву.

Тепер і на будинках інших вулиць поруч старе й нове — привід для жартів, серйозних роздумів, порівнянь і прогнозів.

Інформагентство «Євро-ІКС».

—— В інших республіках ——

ФРУКТОВО-НАФТОВИЙ БАРТЕР

Прямі економічні зв'язки вирішили встановити Молдова і Тюменська область. Недавно молдовський президент М. Снєгур прийняв делегацію представників нафтовидобувних об'єднань цього сибірського регіону. На зустрічі досягнуто домовленості, що в обмін на фрукти та овочі з молдовської землі тюменці постачать республіці нинішнього року мільйон тонн нафти. Якщо співробітництво розвиватиметься успішно, то наступного року поставки нафти можуть зрости до трьох-чотирьох мільйонів тонн. Крім того, тюменські промисловці погодилися інвестувати валюту для будівництва у Молдові чотирьох м'ясокомбінатів, частина продукції яких поставлятиметься до Тюмені.

ПРЯМО З ЗАВОДУ...

На КПП «Урбани», що в Білорусії, затримано начальника постачання одного з підрозділів латвійської «Сільгосптехніки». Він намагався вивезти за межі республіки на грузовику два трактори «Білорусь». Як з'ясувалося, трактори були придбані за 22 тисячі карбованців у невідомих осіб, які їх викрали прямо з Мінського тракторного заводу. Втім, невідомими вони були недовго. Всього три дні знадобилося міліції, щоб відшукати злочинців. Ними виявилися два робітники МТЗ і один службовець відомчої охорони. Усіх трьох арештовано.

КИРГИЗЬКІ КУРОПАТИ

Співробітники КДБ Киргизстану спільно з археологами виявили за кілька кілометрів на південь від Бішкека (міжгір'я Чон-Таш) велике поховання жертв сталінських репресій. Місце масових репресій вказала дочка колишнього охоронника будинку відпочинку НКВС, що колись знаходився у цьому мальовничому міжгір'ї. Останки людей з двома-трьома кульовими отворами у черепах знайдено на глибині 30—40 сантиметрів. На думку спеціалістів, поховання належать до 1941—1945 років. З приводу цього факту прокуратурою республіки порушено кримінальну справу.

МІЛІЦІЯ СТРАХУЄТЬСЯ

Обов'язкове особисте страхування співробітників МВС Вірменії буде запроваджено, згідно з рішенням республіканського уряду, з 1 січня наступного року. Передбачено, що в разі смерті застрахованої особи внаслідок поранення, контузії чи хвороби, на яку вона захворіла під час служби або протягом року після демобілізації, її спадкоємцям буде виплачено 25 тисяч карбованців. Трохи менша грошова компенсація передбачена в разі, коли міліціонер стає інвалідом. Важливо зазначити, що сума даного страхування виплачуватиметься повністю незалежно від усіх інших видів страховки.

(За матеріалами преси).

—— Подробиці ——

КУСЮЧА ПЛЯШКА

Жителька Чернігова Л. Хворостяна вирішила продати лишки самогону на колгоспному ринку «Нива». Півлітрова пляшка оковитої обійшлася для неї недешево — 6.434 карбованці. Таку ціну встановив Деснянський райнарсуд.

П. СЕРГІЄНКО.

Чернігів.

Мал. Вадима ВАСЮШКІНА.

—— Пригода ——

ПІД ПРИЦІЛОМ — БАЛКОН

Сталося це в тихому і мирному місті Бердичеві Житомирської області. Цивільний громадянин Кац завітав до своєї дочки, яка мешкає по вулиці Командарма Котовського. День був паркий, і Кац вийшов на балкон. Постояв, перепочив та й повернувся до кімнати. І повернувся дуже вчасно, бо через кілька секунд точно на те місце, де він стояв, з неба щось упало.

Щось було явно військового походження. Чи то прискорювач маленької ракети, чи, може, навіть снаряд. Точнішого визначення працівники райвійськкомату дати не змогли. Вони такого ще не бачили. А місцевий журналіст Сокальський, який провів самостійне міні-розслідування, не зміг встановити, звідки і як оте «щось» прилетіло на балкон. А переполоху наробило чимало: на стіні будинку глибокі вибоїни. Такі можна побачити лише у фільмах про війну.

Валерій
НЕЧИПОРЕНКО.

Житомир.

Телеграфним рядком з Вінниці

КОЛЬОРОВЕ ТОВАРИСТВО

При господарській асоціації «Гран» створено акціонерне товариство по виробництву чорно-білих і кольорових телеприймачів. До його складу увійшли: науково-виробниче об'єднання «Інфракон», ВО «Термінал», «Жовтень», «Маяк».

МАТЕРІАЛЬНЕ СПІВЧУТТЯ

Неподалік Самчинців Немирівського району трест «Вінницяпромбуд» почав зведення нового населеного пункту для мешканців с. Обиходи Коростенського району Житомирщини, яке підлягає виселенню внаслідок чорнобильської катастрофи.

ПІДСТУПНЕ ДЕРЕВО

Внаслідок зіткнення тролейбусу № 141 з деревом на Немирівському шосе п'ять пасажирів отримали тілесні пошкодження.

РУКИ МЕДОМ МАЗАЛИ!

Приватні розповсюджувачі благодійної безпрограшної лотереї «Союз Чорнобиль» обіцяють щасливчикам 100-тисячний виграш, за кожний квиток вони беруть по 500 карбованців.

Валерій
ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

—— Прес-бюро ——

З «АПОСТРОФОМ»!

Підписано до друку перший номер журналу «Апостроф». Його засновником є Черкаська обласна організація Спілки письменників України. Програмні цілі нового видання — висвітлення літературного та мистецького процесу, сприяння відродженню духовності, національного самоусвідомлення народу, розвитку української мови та культури. Періодичність — чотири рази на рік.

Володимир
ОЛЕФІРЕНКО.

Черкаси.

ПОГОДА

5—6 липня у північній половині України переважно без опадів, температура вдень 22—28, вночі 11—16 градусів. На решті території короткочасний дощ, гроза, в окремих районах град, шквали до 25 метрів на секунду, сильні зливи. Температура сьогодні вдень 30—34, подекуди 36, завтра 27—32, вночі 15—20 градусів. Вітер північно-східний, північний, 5—10 метрів на секунду.

По Київській області сьогодні вдень без опадів, вітер північно-східний, 5—10 метрів на секунду. Температура 22—27 градусів.

**Черговий по випуску новин
Костянтин ПАРИШКУРА.
Тел. 446-61-13.**

З МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

ПРАГНУТЬ ПОСИЛИТИ СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТРУДЯЩИХ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ КІРОВОГРАДЩИНИ

У наш складний час перебудови, переходу до ринкових відносин одним з найважливіших завдань Рад народних депутатів є, на мій погляд, соціальний захист трудящих. Негативні процеси в економіці, вакханалія цін, напівпорожній продовольчий кошик, відсутність багатьох товарів широкого вжитку — все це не тільки хвилює, але й дошкульно б'є по широких верствах населення.

У цих умовах обласна та місцеві Ради Кіровоградщини опрацювали і здійснюють систему заходів, які полегшили б людям життєві труднощі, допомагали переборювати скруту.

Ще на початку поточного року у зв'язку з зростанням цін на м'ясо, м'ясопродукти та ковбасні вироби облвиконком запропонував підприємствам споживчої кооперації продавати ці продукти за цінами, що склалися на 1 жовтня минулого року, а на відшкодування збитків виділив у першому кварталі 5,5 мільйона карбованців. Як тільки було підвищено оптові ціни на медикаменти та вироби медичного призначення, щоб не допустити різкого спаду забезпечення ними населення, з обласного бюджету у першому півріччі виділено підприємствам аптечної мережі 7,5 мільйона карбованців.

Непроста ситуація склалася в області після підвищення роздрібних цін щодо виплати компенсації на заробітну плату певним групам трудящих, зокрема, працівникам народної освіти, на забезпечення харчування школярів. З республіканського бюджету, на жаль, ми й досі не одержали коштів. Доводиться, як мовиться, «викручуватися» на місцях. Лише з обласного бюджету на ці цілі вже надано виконкомам міських і районних Рад близько 12 мільйонів карбованців.

Нестача продовольчих ресурсів і промислових товарів широкого вжитку, яка дедалі більше дає про себе знати, змусила нас переглянути і значно розширити коло людей, яких має обслуговувати торгівля через салони і спеціальні відділи у магазинах. Раніше такі пільги надавалися інвалідам, хворим на діабет, багатодітним сім'ям. Тепер таким чином обслуговуємо учасників Великої Вітчизняної війни, афганських подій, ліквідаторів аварії на Чорнобильській АЕС, вдів загиблих воїнів, донорів та інших. Всього такі пільги отримали понад 193 тисячі чоловік. Це втричі більше, ніж було торік. Визначено 11 найменувань продовольчих дефіцитних товарів, які продаються за пільговими умовами. Щоб запобігти вивезенню дефіцитних товарів за межі області і республіки, облвиконком своїм рішенням встановив норми продажу їх в одні руки, а також спеціальний порядок продажу за паспортами за місцем проживання. На складні технічні товари введено попереднє приймання замовлень від жителів області.

Було вжито певних заходів, щоб стримувати необґрунтоване зростання цін на товари першої необхідності. У квітні облвиконком переглянув ціни на нефондові ковбасні вироби і встановив коефіцієнт перерахунку їх відповідно до раніше існуючих у два рази, а не в три, як це зроблено в республіці. Були відмінені діючі в системі держторгівлі роздрібні ціни на копчені ковбаси і копченості на рівні комісійної торгівлі споживспілки, а м'ясну промисловість зобов'язано поставляти їх у торгову мережу за державними оптовими цінами. В результаті реалізаційна ціна їх знижена на 4—10 карбованців за кілограм. Цим же рішенням виконкому були знижені ціни на безалкогольні напої, мінеральну воду і на квас на 45—48, а на морозиво — на 28 відсотків, на численні продовольчі товари відмінено податок з продажу.

Можна наводити численні приклади того, як, виходячи з місцевих можливостей, виявляють конкретну турботу про поліпшення добробуту трудящих міські, районні, селищні і сільські Ради. Олександрійська міська Рада, де головою О. Скічко, створила фонд соціальної допомоги для знедолених. На його рахунок від трудових колективів і громадян вже надійшло понад 120 тисяч карбованців. 20 тисяч карбованців вніс виконком Ради за рахунок економії коштів на утримання апарату і депутатської діяльності. Ці кошти використовують на допомогу інвалідам, дітям-сиротам, малозабезпеченим сім'ям. З ініціативи депутатів Пантазіївської сільської Ради Знам'янського району та її голови В. Авраменка у селі відкрито спеціальний магазин, де ветерани війни і колгоспного виробництва, інваліди, самітні старі громадяни мають можливість за пільговими цінами купити продукти харчування, які виробляють у місцевому колгоспі,— м'ясо, вершкове масло, молоко, олію, крупи, борошно, овочі. Інші мешканці села мають можливість придбати їх за державними цінами. Депутати Петрівської сільської Ради, яку очолює О. Чорний, розглянувши на своїй сесії питання соціального захисту населення, уклали з цього питання спеціальну угоду між Радою і місцевим радгоспом. Передбачено, зокрема, що всі пенсіонери господарства, крім офіційного заробітку, одержуватимуть додатково від чотирьох до шести центнерів зерна; інваліди з дитинства — три центнери. Ті пенсіонери і інваліди, які раніше не мешкали на території Ради, одержуватимуть по два центнери хліба.

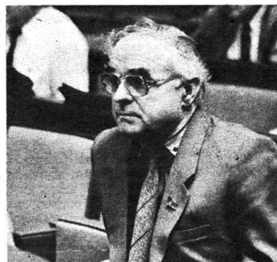
А як працюють на терені соціального захисту трудящих постійні комісії місцевих Рад? Вони гостро реагують на недоліки в економіці, організації виробництва, культурно-побутовому обслуговуванні населення, вносять з цих питань конкретні пропозиції на розгляд Рад, їх виконкомів, добиваються неодмінного виконання прийнятих рішень. Ось, скажімо, один з прикладів конкретної діяльності постійної комісії обласної Ради народних депутатів з питань народної освіти, науки, культури і спорту, яку очолює народний депутат УРСР і обласної Ради В. Панченко. Ще у травні минулого року, розглянувши заяви численних працівників закладів культури про дуже низьку їх заробітну плату, комісія звернулася до міських і районних Рад області з пропозицією вишукати можливості підвищити платню працівникам цих закладів за рахунок місцевого бюджету. Чотирнадцять міських і районних Рад зуміли це зробити, зокрема працівникам будинків культури вже з другої половини минулого року, тоді як союзним урядом і Федерацією профспілок таке підвищення передбачається лише з 1 січня 1991 року. Тепер комісія готує комплексну програму розвитку народної освіти області на 1991—1995 роки, один з розділів якої передбачає соціальний захист педагогічних кадрів і студентів.

Ось ще один конкретний приклад. Керівництво Знам'янського відділення залізниці звернулося до обласної Ради з пропозицією підвищити тарифи на проїзд у приміських поїздах і електричках у 4—8 разів, мотивуючи це необхідністю поліпшення фінансового стану залізничників. Постійна планово-бюджетна і з питань економічної реформи комісія, очолювана депутатом В. Мяснякіним, вивчила це питання і відхилила запропонований проект. Залізничникам було підказано інші шляхи забезпечення рентабельної роботи, а не викачування коштів з кишені трудящих.

Цілеспрямовану роботу по соціальному захисту трудящих ведуть в області органи соціального забезпечення та численні громадські організації. Лише в цьому році підвищено пенсії 280 тисячам ветеранів війни і праці, сім'ям загиблих воїнів, учасникам ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС та іншим. У містах і районах створено 51 відділення соціальної допомоги самотнім непрацездатним громадянам похилого віку. Послугами цих відділень користуються майже п'ять тисяч одиноких ветеранів війни і праці. Практикується доставка їм безплатних гарячих обідів додому через мережу підприємств громадського харчування. Певну частину витрат на таку благодійну справу беруть на себе колгоспи.

У більшості колгоспів області прийняті рішення доплачувати ветеранам, вдовам певну суму до пенсій відповідно до їхнього колишнього трудового внеску у розвиток господарства. Їм надаються також безплатно або на пільгових умовах транспортні, побутові та інші послуги — в обробітку городів, доставці палива, скрапленого газу, кормів для худоби. Приклад справжньої турботи про ветеранів своїх господарств подають в області правління колгоспів імені Куйбишева Новоукраїнського району, імені Леніна та «Прогрес» Олександрійського, «Україна» та «Дружба» Знам'янського, імені Кірова Олександрійського, імені Шевченка Долинського району, керівники радгоспу «Устинівський». Тут взято на облік усіх громадян, які потребують особливої уваги, їм подається необхідна допомога у розв'язанні культурно-побутових проблем, медичному обслуговуванні, постачанні продуктів харчування та інше.

Для самотніх ветеранів сільськогосподарського виробництва споруджуємо в селах області колгоспні та міжгосподарські будинки-інтернати. Сьогодні їх діє вже 23 на 276 місць. Запланували до

1995 року збудувати та реконструювати ще 54 такі будинки. Тут старі люди мають свій притулок, харчуються. Улітку працюють на власних садибах, вирощують городину, доглядають садок і в той же час почуваються не наодинці з життям.

Значну благодійну діяльність ведуть і релігійні організації. Єпархіальне управління, а також віруючі різних конфесій, і передусім найбільш представницької православної церкви, відвідують будинки престарілих, інтернати для дітей-сиріт, подають їм матеріальну допомогу. Віруючі Кіровоградського кафедрального собору обслуговують по домівках 33 самотніх літніх людей та інвалідів. 26 квітня у цьому соборі відбулася Божественна літургія в пам'ять про тих, хто загинув під час ліквідації чорнобильської аварії. Зібрані кошти — шість тисяч карбованців — перераховано у фонд акції «Дзвони Чорнобиля». Нещодавно Кіровоградський міськвиконком на прохання релігійної громади передав Покровській церкві двоповерховий будинок. Після реконструкції він стане притулком для одиноких літніх людей, догляд за якими забезпечуватиме сама церква. Багато уваги цій благодійній справі приділяє особисто єпископ Кіровоградський і Миколаївський, депутат обласної Ради В. Васильцев.

Роботи у місцевих Рад щодо соціального захисту громадян, як кажуть, через край. А можливостей не так вже й багато. І всього не вирішити на місці. Тут потрібна постійна підтримка і допомога Верховної Ради УРСР.

На мій погляд, необхідно якнайшвидше підвищити мінімальні розміри пенсій інвалідам Великої Вітчизняної війни першої групи. Мінімальні пенсії для дітей при втраті годувальника встановити на рівні мінімальної заробітної плати в республіці. Слід би було організувати безплатне навчання водінню автомобілями інвалідам, які на пільгових умовах забезпечуються автомашинами «Запорожець» з ручним керуванням. Такі ж машини інвалідам Великої Вітчизняної війни, яким протипоказано водіння, видавати безплатно без рішення про це виконкому обласної Ради народних депутатів. Рішучих заходів має вжити Кабінет міністрів республіки, щоб значно розширити телефонізацію міст і сіл, забезпечити в першу чергу телефонним зв'язком квартири інвалідів та учасників Великої Вітчизняної війни, сім'ї загиблих воїнів, одиноких громадян похилого віку, які роками стоять на обліку в установах зв'язку...

Є багато й інших проблем, які треба розв'язувати, щоб захистити людину-трудівника у цей складний перебудовчий час.

Володимир ЖЕЛІБА,
голова Кіровоградської обласної Ради народних депутатів, народний депутат України.

На шпальтах преси Рад

КАРАУЛ, ГРАБУЮТЬ!

Сумська газета **«Добрий день»** надрукувала нещодавно кореспонденцію під красномовним заголовком «До Польщі вивезли пів-Сум» — стислий журналістський звіт про розширене засідання міського комітету у боротьбі із злочинністю. Прочитаєш його і диву даєшся: як нахабно орудують сьогодні ділки тіньової економіки! Голова міськради А. Єпіфанов припускає, пише газета, що за останні півроку вони вивезли з міста до Польщі більше всілякого краму, якого вдень із свічкою не знайдеш на полицях місцевих магазинів, ніж за попередні двадцять літ. Везуть не тільки товари з сумською маркою, а й фондовий дефіцит, який надходить до міста з інших областей і республік, — електровироби, медикаменти і навіть стратегічну сировину.

Особливий предмет спекуляції або, як тепер кажуть, ринкових відносин — горілка. Її, зауважує А. Єпіфанов, вже вивезено за кордон таку кількість, що незабаром доведеться купувати за валюту у тій же Польщі наші порожні пляшки. Прокурор міста М. Курило, переповідаючи зміст своєї розмови з директором місцевого горілчаного заводу, повідомив, ніби на останнього постійно тиснуть керівники всіх рангів, просять відпустити «товар» наліво. Тільки за одну половину дня, який контролювався, таких прохань надійшло на 75 ящиків горілки і на 650 півторалітрових графінів «з ручкою».

Сумську горілку всілякі ділки вивозять не тільки до Польщі. Завідуючий магазином № 126 І. Дудник уклав угоду з торговельниками з Прибалтики, відправив до Вільнюса близько 4 тисяч пляшок оковитої, а звідти йому надіслали... 3,6 тисячі карбованців хабара.

Відзначає газета й таке «нове» явище: нині часто з Сум до Польщі їздять одні й ті ж люди. Туди везуть місцевий крам, звідти — інший. На кожному такому колообороті, стверджує заступник директора «Сумитуриста» О. Педич, крутії мають по дві—три тисячі карбованців «навару». Є чимало людей, які за короткий час вже побували у сусідній країні по п'ять—вісім разів. Причому, гендлюючи за кордоном, вони в той же час вважаються присутніми на роботі. Цікаво, хто і за які заслуги підтверджує їм цю «присутність»?

Їдуть з Сум «для підвищення кваліфікації». Підвищують кваліфікацію по 50—60 днів — у Польщі, Югославії, Китаї... Їздять чомусь переважно за рахунок місцевого Фонду культури, будинку культури об'єднання імені Фрунзе, численних малих підприємств. Які культурні набутки Заходу і Сходу вони опановують?

УКРАЇНА В... КАЗАХСТАНІ

Подібного культурного заходу за межами України в територіальних рамках СРСР ще не було. Наприкінці травня в столиці Казахстану відбувся перший фестиваль української народної творчості в цій республіці. В ньому взяли участь 19 колективів художньої самодіяльності наших земляків та їхніх нащадків з 13 областей, а також гості з України — аматори-співаки, музиканти, танцюристи з Івано-Франківщини, Дніпропетровської та Сумської областей. Два дні в Алма-Аті в концертному залі, в парках, на площах лунали українська пісня, музика, слово. Масове фольклорне свято мало благородну мету — покласти початок єднанню творчого духовного потенціалу українського населення, відродженню поваги до батьківської культури й мови. Стількох людей в барвистому українському одязі, як писали місцеві газети, алмаатинці ще не бачили. Безперечно, видовище було вражаючим. Несподіванкою для гостей стало те, що така велика кількість наших братів і сестер розмовляє українською мовою, зберегла традиції і звичаї.

Отож, мистецьке свято в Казахстані має етати яскравим прикладом і надихаючим стимулом для мільйонів українців, які проживають в Російській Федерації, Прибалтиці, Молдові, Білорусії, в азіатській частині загалом.

І все ж у Казахстані не випадково сталася така помітна подія в житті розкиданого по світах нашого роду. Ця земля віддавна приймала українців. З нею тісно пов'язана доля багатостраждальної нації. Ще у XVIII столітті сюди втікали від переслідувань герої Шевченкових «Гайдамак» — побратими І. Гонти і М. Залізняка. На кінець наступного сторіччя тут уже налічувалося майже 40 тисяч українців — козаків, їхніх нащадків, селян. У 1939 році наші земляки складали близько 11 відсотків від загальної кількості населення в республіці. За останнім переписом, у Казахстані проживають 896 тисяч наших братів і сестер, а також майже півтора мільйона етнічних українців, які визнають українцями своїх батьків і дідів. Іншими словами, нині кожен сьомий-восьмий житель краю степів і гір українського роду. Хоч, як відомо, статистика не відображає точної демографічної картини.

Коли в Алма-Аті дізнаються, що ти — українець, то казахи одразу заводять мову про Тараса Шевченка, підкреслюючи цим самим свою любов і особливу шану до геніального Кобзаря й художника (казахам надзвичайно імпонує той факт, що їхня земля описана в кількох поемах і оповіданнях і двохстах малюнках Т. Г. Шевченка). У Казахстані два міста, вулиці, державна художня галерея носять ім'я нашого та їхнього Тараса. У 1935 році казахською мовою вийшло перше видання «Кобзаря». У 1964 році республіканська Академія наук видрукувала великий збірник дослідницьких статей про творчість Т. Г. Шевченка, свого часу про нього місцевими кіномитцями створено фільм.

Великий співець без жодного сумніву поєднує Україну й Казахстан. Це добре відчувалося і під час фестивалю. Як і те, що могутня хвиля українського національного відродження докотилася до Азії. Наші земляки, особливо молоді, потягнулися душею й серцем до України, до своїх витоків, родинного коріння. У 1989 році ініціативною земляцькою групою на чолі з Олександром Гаркавцем — доктором філологічних наук, відомим тюркологом, завідуючим відділом Інституту мовознавства Академії наук Казахстану було створено Український культурний центр в Алма-Аті. Ця громадська організація дала поштовх до народження українських культурних осередків в 13 з 19 областей республіки. Плоди їхньої діяльності — самодіяльні вокально-музичні ансамблі, хори, танцювальні гуртки, недільні школи для дорослих і дітей з вивчення рідної мови, літератури, історії України. Звичайно, це лише початок великого духовного, культурного відродження нашого роду в азіатській частині СРСР.

Відрадно, що серед учасників фестивалю було чимало дітей. Більшість з них не знає мови предків, але старанно вивчає пісні свого народу, виявляє дедалі більшу цікавість до його історії і традицій. Та, на жаль, в загальноосвітніх школах Казахстану немає жодного класу для учнів українського походження. З яким болем, наприклад, мені розповідали про це офіцери — наші земляки із знаменитого космодрому Байконур, де поруч у місті Ленінську живе 20 тисяч людей українського роду. Таке питання, як і багато інших, що стосуються аспектів національної політики в Казахстані, можна розв'язати лише на міждержавному, міжпарламентському рівнях на основі відомої угоди між Україною і Казахстаном.

Фестиваль виявив цікавий факт. Нашим фольклором захоплюються казахи. Вони виступають у кількох українських самодіяльних ансамблях і цим самим заохочують багатьох наших земляків повернутися обличчям до мови й культури свого народу. Велику популярність, наприклад, здобув на фестивалі академік Мехліс Сулейменов — директор Інституту зернового господарства, грунтознавець зі світовим іменем, депутат Верховної Ради Казахстану. Він вільно володіє українською мовою. На сценах Алма-Ати у його виконанні пролунали українські гуморески, наші популярні народні пісні. В його інституті працює 15 українців, які не виявляли інтересу до материнської мови. Своїм прикладом академік примусив згадати їх, з якої землі вони походять.

Український культурний центр в Алма-Аті одержав офіційний дозвіл на видання своєї газети. Однак в розпорядженні поліграфічної бази в Казахстані немає українського шрифту. Інші національні меншості (німці, корейці, уйгури, поляки, угорці) цю проблему давно вже успішно вирішили. Українське населення в Казахстані хотіло б мати свої радіо- і телевізійні програми, одержувати з України українські фільми, а також підручники, репертуарні збірники, словники, мати можливість на регулярній основі слухати концерти митців з нашої республіки, зрештою, зустрічатися з народними депутатами України, аби висловити їм наболіле, елементарні прохання щодо задоволення національних потреб.

Товариство «Україна», Товариство української мови імені Т. Г. Шевченка вже почали надавати поки що надто скромну культурологічну допомогу нашим братам і сестрам у Казахстані, Москві, Ленінграді, Прибалтиці та на інших територіях СРСР. Але багато що залежить від урядів, місцевих властей у суверенних республіках. Тому постає невідкладне питання створення в Києві державної інституції по зв'язках з українцями за межами України, якій буде під силу розв'язати спільно з громадськими організаціями проблеми національного відродження українців у світах.

Станіслав ЛАЗЕБНИК, перший заступник голови правління товариства «Україна».

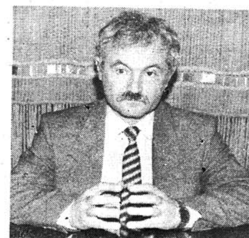
На знімках: український ансамбль з міста Аркалик; співає академік Мехліс Сулейменов.

Йду за часом, як за плугом

ВІДБЛИСК ПОЛИНОВОЇ ЗІРКИ

Минулий рік для української кінематографії був не з гірших. Світові кінофестивалі, де з-поміж інших фільмів представлялися «Лебедине озеро. Зона» Юрія Іллєнка та «Розпад» Михайла Бєлікова, привернули увагу Заходу до сучасного українського кінематографа.

Про це й розмова з Михайлом **Бєліковим.**

— Михайле Олександровичу, що то за детективна історія трапилася з вашим фільмом в Англії?

— Нічого особливого, звичайне відеопіратство. Гості, які навідались до мене в готель, попросили показати їм мій фільм «Розпад», а потім вирішили ще й переписати його на свої касети. Взагалі за такі речі несуть відповідальність — так прийнято у цивілізованому світі, але... Між іншим, до мене доходять звістки про те, що «Розпад» контрабандно показують у відеосалонах Європи.

— Але ж не тільки завдяки контрабандистам від кіно європейський глядач познайомився з вашим фільмом. Нещодавно Українське телебачення показало сюжет, віднятий у Парижі. Оператор пройшовся з камерою повз довгу чергу до кінотеатру, де демонструвалася кінострічка «Розпад». Про такі черги на фільм довженківців у наших кінотеатрах можна тільки мріяти.

— Звичайно, коли до твоєї роботи прикута увага — це приємно.

— Тим більше, що картина мала величезний успіх на кількох міжнародних фестивалях.

— Так, золоту зірку президента «Розпад» отримав на Венеціанському фестивалі, потім — нагороди на кінофестивалях в Торонто, Сан-Себастьяні. А в Сантандері стрічці була присуджена перша премія. Фільм демонструвався на фестивалі в Сан-Франціско, був представлений на кіноринку в Канні. Нині зі стрічкою знайомляться глядачі Франції, Німеччини, США, Ізраїлю.

— Таке делікатне запитання: чи маєте з цього якийсь прибуток?

— Практично ні. Поки що весь прибуток одержують американські фірми, які представляли фільм на Міжнародному прокаті. Виявилося, що наша юридична служба надто слабка, щоб, як кажуть, бути на рівні, захищати інтереси радянських митців. Зараз нам допомагають польські юристи. Маємо надію, що з їх допомогою ми залучимо на свій бік громадську думку. Все це важливо, бо частину виручених коштів знімальна група має намір передати у фонд Чорнобиля.

— Що писала про «Розпад» зарубіжна преса?

— Багато схвального. Та я покривив би душею, коли б не сказав, що думки про фільм були різні. Запам'яталося, як на одній з прес-конференцій італійські радикали докоряли мені, буцімто у фільмі проблема катастрофи розглядається як політична. Звичайно, радянський глядач розуміє, що так воно й є. Але зарубіжному — це не завжди зрозуміло.

— І Європа, і Америка вже знайомі з вашим фільмом. Коли його побачить широка радянська аудиторія? Адже робота над стрічкою була закінчена ще рік тому?

— Довго друкувались прокатні копії. Але 26 квітня, нарешті, відбулася республіканська прем'єра в усіх обласних центрах і в Чорнобилі, так що тепер вона демонструватиметься перед широкою аудиторією.

— Користуючись нагодою, хочу спитати вас, як першого секретаря правління Спілки кінематографістів України: що трапилося, чому велика група режисерів кіностудії імені О. П. Довженка подала заяву на звільнення?

— Це реакція на волюнтаристське рішення, яке прийняло Міністерство культури республіки. Всупереч думці творчих працівників, директором студії призначили людину, яка має такі особисті якості, що не може виконувати обов'язки керівника. Ось митці у цивілізованій формі і виявили свій протест. В результаті — пішов директор.

— І зараз на студії все гаразд?

— На «окремо взятій студії» дійти до порядку в повній мірі неможливо. Тут потрібен широкий комплекс заходів, які дадуть шанс культурі.

— Ну, тоді вам, народному депутату СРСР, і карти в руки.

— З'їзд народних депутатів СРСР недієздатний. І я за те, щоб його розпустити. Чим раніше це станеться, тим скоріше республіки матимуть реальний, а не паперовий суверенітет, стануть господарями на своїй землі. І вже по-господарськи, розумно будуть вирішувати власні проблеми.

Розмову вела Олена ПОЗДНЯКОВА.

Лист з Німеччини

КОЛЬ — ГОРБАЧОВ: ЧОМУ У КИЄВІ?

Україна знову з'явилася на перших місцях у повідомленнях газет, радіостанцій, телебачення західних країн. Але коли раніше увага європейської громадської думки до маловідомої їй країни концентрувалася на наслідках Чорнобиля, то сьогодні цей інтерес — суто політичний. Йдеться про рішення Верховної Ради України щодо відкладення прийняття нового Союзного договору до середини вересня. До того, як український парламент сказав своє вагоме слово, всі оглядачі — за незначним винятком — висловлювали думку, що Україна підпише новий варіант договору перед від'їздом Президента Горбачова на зустріч з «великою сімкою» у Лондоні. Такий підхід до української політики у відносинах з центром виробився з двох причин: незнання справжньої ситуації на Україні і переважно неточні оцінки розкладу політичних сил у Києві, які поширюють на Заході кореспонденти, акредитовані у Москві. Як відомо, преса, радіо і телебачення Заходу зовсім не мають постійних представників у столиці України. Через те часто трапляються фальшиві тези і гіпотези про розвиток політичних і економічних подій у республіці. Звітів про духовно-культурне життя зовсім немає.

Отже, нічого дивного, що вісті про постанову парламенту України викликали на Заході сенсацію. Відразу ж змінився тон коментарів. Нині Україні приписують ключову роль у подальших переговорах щодо того чи іншого рішення про майбутнє Союзу. У більшості оглядів нової ситуації закордонні спостерігачі вважають, що від голосу України залежить доля Союзного договору. На їхню думку, така дуже складна і незручна для Горбачова ситуація виринула через його власні помилки, зокрема через неясний курс у національній політиці і хитання від однієї до іншої фракції у центрі. Деякі спостерігачі додають до цього ще один елемент, а саме, радикалізацію настроїв на Україні та дуже гнучку політику голови парламенту Леоніда Кравчука і розгубленість апарату Компартії України.

Разом з тим тут останнім часом у політичних і журналістських колах ставлять запитання: чому зустріч німецького канцлера Коля з радянським Президентом Горбачовим відбувається у Києві, а не, скажімо, в Ленінграді? Переважає точка зору, що Горбачов своєю позицією хотів створити відповідну атмосферу, корисну для прийняття проекту Союзного договору парламентом України. Це була своєрідна психологічна «мирна» інтервенція Кремля для прискорення процедури прийняття проекту. Деякі німецькі політики не були надто щасливі з цього вибору місця, а дипломати у Бонні заявили кореспондентові «Голосу України», що канцлер Коль не втручатиметься до тих справ.

Додамо, що Коль буде вже вдруге у Києві. Перший раз він прибув до столиці України за часів брежнєвщини. Його партнерами були Щербицький і Ляшко. Щербицький взагалі не хотів говорити про українсько-німецькі відносини в минулому та в сучасності і переходив на інші теми (зокрема, про полювання).

Богдан ОСАДЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».

Берлін — Бонн.

Інформ-шоу

ЗА ПОНЮШКУ ТЮТЮНУ — ЦЕ ДОРОГО

У західних країнах дедалі ширше розгортається фронт боротьби проти курців. І однією з провідних країн у цій справі є Канада.

А почалося все в лютому цього року, коли уряд поступився перед численними товариствами, що виступають за здоровий спосіб життя, і ввів нові суворі заходи проти любителів «сизого диму». По-перше, паління було заборонено в усіх державних установах, включаючи банки, ощадні компанії та великі стадіони. По-друге, було на 3 центи підвищено податок на кожну цигарку, після чого блок з 200 штук став коштувати вдвічі більше, ніж у Сполучених Штатах. Реакція курців була миттєвою. Вони кинулися до американського кордону, щоб зробити певні запаси. Водночас відреагував і «чорний ринок» (є й такий!), де на згубній звичці побудували бізнес виходці з індіанських резервацій, звільнені від згаданого податку. Зросла й контрабанда із США. У контрнаступ вирушили лобісти тютюнових компаній. Їхнім головним аргументом є висновок експертів, за яким Канада щороку втрачатиме десятки мільйонів доларів через «антитютюнові заходи».

Отже, «війна» триває. Чи довго Канада займатиме перше місце в світі по боротьбі проти червоних цигаркових вогників?

КОНТОРА ПОНАД ХМАРАМИ

Національна сінгапурська авіакомпанія «Сінгапур ейрлайнз», яку вже третій рік визнають найкращою в світі, здається вирішила закріпити за собою цей почесний титул надовго. Вона оголосила про намір протягом двох років обладнати двадцять своїх величезних «Боїнгів-747» «надхмарними конторами». Кожна така контора матиме комп'ютер, апарат факсимільного зв'язку і телефон.

Пізніше ці повітряні «робочі кабінети» будуть оснащені відеотелефонами та системою термінової фотовідеотекстової інформації, яка передаватиме останні політичні та економічні новини. Для пасажирів першого та економічного класів передбачається встановити систему бортової інформації, яка видаватиме точні дані про відстань до пункту призначення і час прибуття. Ці програми перебудови коштуватимуть «Сінгапур ейрлайнз» 40 мільйонів доларів. І це — крім тих 15 мільйонів, що підуть на реалізацію проекту, згідно з яким уже в жовтні кожний авіамандрівник зможе дивитися по телевізору будь-яку з шести бортових телепрограм. Для цього на спинках крісел буде встановлено тонкі телеекрани на рідких кристалах.

ЗОЛОТІ МЕДАЛІ — УКРАЇНСЬКИМ ПОЖЕЖНИКАМ

Цими днями невеличке французьке містечко Жаржо гостинно приймає пожежників з європейських країн. Ця традиційна щорічна зустріч вилилась у яскраве свято професіональної солідарності людей мужньої професії. У зустрічі приймали участь представники пожежних служб Швейцарії, Англії, Іспанії, Німеччини, Португалії, Бельгії, Франції, Голландії та України. Цього року організатори вирішили вперше запросити колег зі Східної Європи. Вибір випав на УРСР як визнання героїзму та мужності українських пожежників, які ціною власного життя приборкали вогонь під час аварії на Чорнобильській атомній станції.

У місцевому соборі був відправлений урочистий молебень у пам'ять пожежників, які загинули на ЧАЕС, відбувся урочистий мітинг за участю представників Національних зборів та уряду Франції. Вітальні телеграми на адресу зустрічі надіслали президент країни Ф. Міттеран і прем'єр-міністр Е. Крессон. Сотні жителів міста спостерігали урочистий парад інтернаціональної колони пожежників, побачили найновішу пожежну і гірничорятувальну техніку. В мерії Жаржо відбулося урочисте вручення членам делегації УРСР почесних золотих медалей — найвищої державної нагороди, якої удостоюються пожежники Франції, які особливо відзначилися. У свою чергу представники України піднесли організаторам зустрічі свій подарунок — барельєф із зображенням боротьби з вогнем на четвертому реакторі, форму радянського пожежника.

Досягнуто домовленостей про довгострокове співробітництво з пожежними службами ряду країн, у тому числі в справі професіональної підготовки кадрів. Українську делегацію очолює заступник начальника Управління пожежної охорони МВС УРСР полковник внутрішньої служби В. І. Попков.

Прес-центр МЗС УРСР.

Експрес-новини

Президент Хорватії Туджман і голова Президії Югославії Месич протягом останніх двох днів підтримували інтенсивні контакти з міністрами закордонних справ Німеччини, Італії, Великобританії. За словами хорватського представника, міністри заявили, що будь-який наступ федеральних військ після «хиткого» перемир'я спонукає ряд західних держав вдатися до дипломатичних кроків — визнати незалежність Хорватії і Словенії. Водночас повідомляється, що уповноважені країн — учасниць Наради з питань безпеки і співробітництва в Європі схвалили сформування групи спостерігачів ЄЕС, які будуть контролювати дотримання умов перемир'я в Югославії. Міністр закордонних справ Словенії Рупель заявив, що спроби югославської армії стати на перепоні до незалежності цих республік, зруйнували будь-яку надію на територіальну цілісність Югославії. За словами Рупеля, ідея перетворення Югославії на конфедерацію суверенних держав втратила сенс.

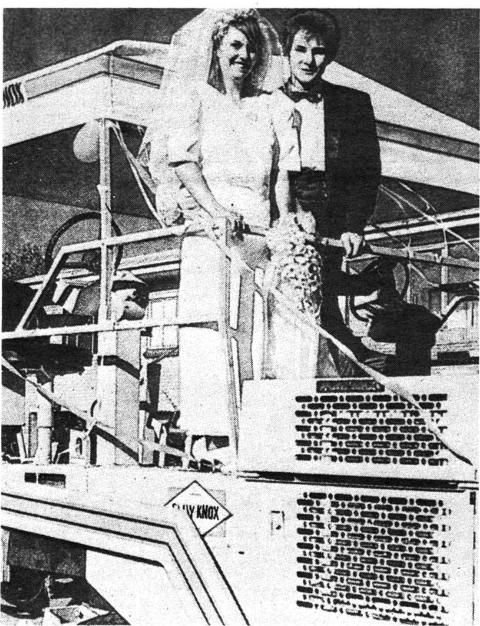
* * *

Радник радянського президента Примаков у рамках підготовки майбутньої зустрічі «семи» прибув до Токіо. Очікується, що він зустрінеться з прем'єр-міністром Японії Кайфу і міністром закордонних справ Накаямою. Японія вже давно прагнула ознайомитися з програмою економічних реформ, яка має бути представлена в Лондоні лідерам семи найрозвинутіших країн світу.

* * *

Командування радянських військ, розташованих на території колишньої НДР, направило німецьким властям листа, в якому ідеться про те, що час уже вжити заходів для надійної охорони від зловмисників, які нападають на радянських військовослужбовців і членів їх сімей. Тільки протягом останнього місяця сталося 15 таких інцидентів.

Погляд

Марк і Джоан, які мешкають у Австралії, перед весіллям не сумнівалися, що батьки їх благословлять. Але тут на них чекав сюрприз: батько нареченої поставив умову — до шлюбу їхати на його власній машині, яка асфальтує дороги. Молодим це на перешкоді не стало, а розголос про подію пішов по всій окрузі. Напевне, довго пам'ятатимуть вони своє весілля, ще й внукам розказуватимуть...

Фото ТАРС.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

Президент Горбачов усвідомлює, що поступки — єдина можливість задовольнити вимоги республік і остання надія запевнити інших у необхідності залишитися в рамках Союзу.

БІ-БІ-СІ (Великобританія).

США все більше приходять до думки, що треба подати СРСР економічну допомогу на прийнятних для Президента Горбачова умовах, а не застосовувати жорсткий тиск.

Надана сума — кілька мільярдів доларів — це немалі гроші, але вони варті спокою і стабільності в Радянському Союзі і світі.

«Нешнл геральд» (Індія).

Політична рівновага в СРСР може бути зруйнована в будь-який момент. Горбачов вирішив, що треба якомога швидше добитися підписання Союзного договору. Він поспішає: найголовніше на зустрічі «семи» — представити бодай якісь контури СРСР. Консервативний табір, у свою чергу, перейшов у наступ. Уряд і парламент все більше набирають ознак бастіону опору реформам.

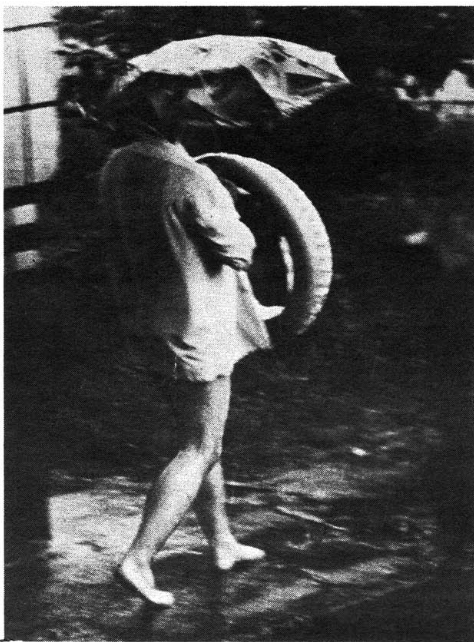
«Круа» (Франція).

У Китаї спостерігається рух до діалогу із Заходом у питаннях прав людини. Після багаторічних спроб поставити бар'єр на шляху західного впливу щодо цієї проблеми, китайське керівництво прагне здійснити «косметичні» заходи. Уряд КНР звинувачував Захід у тому, що питання про права людини — це привід для нападок на соціалістичні країни.

«Ассошиейтед Пресс» (США).

За даними спецслужб США, на північному заході Іраку, в горах Курдистану, знаходяться чотири підземні склади збагаченого урану, який може бути використаний для ядерних боєприпасів. Державний департамент США висунув вимогу до МАГАТЕ, щоб найближчим часом була проведена інспекція цього району.

Агентство АРД (ФРН).

У КАЛЮЖІ

Чому в оцього малюка такі сумні очі?

Ви гадаєте тому, що парасолька протікає?

Навпаки! В тім-то й біда, що вона не протікає.

Взагалі, у цьому пункті у нас із ними нема єдності. Ми, приміром, кажемо: такий-то сів у калюжу, і це означає для нас крах, моральний гаплик.

Але спробуйте сказати це при комусь із них...

Вони тут же, хором, заявлять: і ми хочемо!

Бо для них сісти в калюжу... ех, ви все одно не зрозумієте, що це для них таке.

Втім, зараз ми, либонь усі сидимо в калюжі.

І вони нам, мабуть, заздрять. А коли виростуть, згадуватимуть: це було в часи нашого щасливого дитинства, якраз опісля перебудови, коли наші батьки сиділи по калюжах. Веселий був час, не те, що тепер...

Олекса ВАЩЕНКО.

Фото автора.

ТІНІ ПОМЕРЛИХ СТАВКІВ

ДОСЛІДЖУЄМО ПРОБЛЕМУ ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ РЕСПУБЛІКИ

Шановна редакціє!

Надсилаю свої роздуми на таку тему, яка, мабуть, хвилює не тільки мене. Дуже хотілося б, щоб мій лист був надрукований. І ще про одне: прошу вибачення за русизми, які можуть зустрітися в тексті. Я росіянин і пишу до редакції газети українською мовою вперше. Але живу на Україні давно і дуже її люблю...

Між ярами над ставами
верби зеленіють
Т. Г. Шевченко. «Сон».

Був пізній літній вечір. Над оповитим тишею селом висів повновидий місяць. Я йшов стежкою вздовж берега колишнього ставка і раптом побачив, як від землі, де колись був ставок, піднімається, погойдується, шириться і наближається до мене щось сріблясто-сіре. Тоді й пригадалися розповіді про те, як літніми ночами на кладовищах над могилами піднімаються тіні померлих. Зробилось якось не по собі, хоч і розумів, що це був звичайний туман, посріблений місячним сяйвом. Мимоволі прискорив кроки...

Згодом, уже в інших місцях, мені знову довелося зустрічатися з такими явищами. А може, й справді то були тіні померлих ставків...

Померлі ставки... А як же їх любили і як високо цінували у нас на Україні! І тому в багатьох своїх піснях не обійшов їх увагою наш народ! Досить згадати: «Понад ставом верби гнуться...», «Гиля, гиля, гуси, та й на став...», «Спить ставок, де колишуться віти...», «Біля ставу під вербою...». А народні прислів'я та приказки: «Буде риба в ставку — буде і юшка в казанку», «Який ставок, такий і линок», «Село без ставка, як весілля без музики». А це про недбах: «Який сам, такий і став», «У ледачого завжди гребля винна», «На ставок — вовком, а на рибу — лисицею».

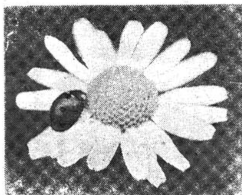
Добре знав ціну ставкам наш народ, а тому й піклувався про них, доглядав. І пишався ними! Бо ж навряд чи були ще де такі ставки, як на Україні,— глибокі, чисті й рибоводні, у вінках задумливих верб. Щиро віддячували вони людям за турботу про них. Пригадую, мій дід, коли заходила мова про ставки, говорив: «Ставок — це ж і поїлець, і кормилець, і душі втіха». І чомусь чи то просив, чи то застерігав: «Бережіть ставки — без них змарніють наші села...».

Уже потім, через роки, я зрозумів те дідове зітхання. Він ще тоді відчув, як разом з колективізацією наповзає тінь селянської байдужості до землі, а разом і до всього того, що було створено на ній великою мудрістю природи і наполегливою працею людини...

Дід був дуже вразливою, але ще більше терплячою людиною. Та коли під наглядом уповноваженого з району «активісти» зруйнували греблю ставка, що був на нашому хуторі, і з нього витекла вся вода, дід не витримав і заплакав. Ніколи мені того не забути.

Сталінською мітлою змітали «куркульські гнізда» — хутори, а разом і чудові садки, ставки, вітряки — все, щоб не було навіть згадки про одноосібне господарство.

Кілька днів по тому ходив дід по навколишніх селах і придивлявся — куди переселитися? І нарешті зупинився на селі невеликому, але з двома ставками. Які ж то були ставки! Можна було, не відриваючись, годинами дивитися на їх чарівну красу. Як вони служили і людям, і худобі, і птиці, і городам, що, мов череда до водопою, тягнулися до їхніх берегів, прикрашених крислатими вербами та обважнілими кущами калини. З тих ставків поїли корів, коней, волів. На ставках нагулювали жир гуси й качки. У ставках прали білизну, на їх берегах відбілювали полотно. Літніми вечорами над ставками піднімався густий туман, стелився над городами й осідав на них буйною росою, а тому навіть у засушливі роки городи давали небачені врожаї. А скільки над тими ставками пролунало дитячого галасу й сміху! Скільки щасливих зітхань закоханих чули вони зоряними ночами... А які ж вони були багаторибні! Вудками тоді рибу ще не ловили, бо про них у селах мало хто й знав. Її ловили вершами, ятірами, саками, хватками, решетами, штаньми, спідницями і просто так — голими руками. А її не тільки не меншало, а ще й прибувало, бо плодилась вона, як... риба в доброму ставку...

Наша газета продовжує розмову про проблеми води (див. «Присмак питної води» — 3 квітня, «Пити чи не пити!» — 6 квітня ц. р.).

На околиці села.
Фото Ореста ЛИЖЕЧКА.

Давно вже немає діда. Немає вже й тих ставків. Лише теплими літніми вечорами, коли засинає село, з-під землі піднімаються їхні сріблясто-білі тіні і блукають до ранку поміж осиротілих верб...

Відкладіть на годину всі справи — вийдіть і подивіться, що залишилось від наших, колись славнозвісних, ставків.. Одних уже немає, другі обміліли, заросли куширем та очеретом. А треті до того отруєні хімікатами, що в них не те що рибі, а й жабам скрутно. Гірко і соромно дивитися на це...

Але я навіть гадки не маю звинувачувати в цьому нас, людей. Бо хто ж нас із вами питав і хто ж нас із вами слухав? І тоді, коли нас штучним голодом морили, і коли наші найродючіші у світі землі разом з могилами наших предків «рукотворними морями» затоплювали. І коли нас роз'єднували і з'єднували, коли наші села неперспективними нарікали... Ой, скільки їх, отих «коли», було — не перелічити. Дійшло до того, що діти батьківських порогів відцуралися, свого селянського походження соромляться! То ж чı [illegible]
ло...
ставків, до їх краси нам бу-

Та, здається, потеплішало... Нарешті і до держави, і до громадськості дійшла проста істина: селянин — не наймит, якого можна безкарно шпиняти з усіх боків. Що ж, якщо розмови, що нині точаться навколо села, буде підкріплено ще й конкретними ділами, то, як кажуть, бути і на сільській вулиці святу...

Згадаймо: «Село без ставка, як весілля без музики». Тож давайте, не зволікаючи, усією громадою візьмемося за відродження наших занедбаних ставків. Хай вони знову будуть приносити і вагомий матеріальний здобуток, і велику духовну насолоду і нам, і нашим онукам та правнукам.

Микола ТРЕТЯКОВ.
Узин
Київської області.

БУТИ ЧИ НЕ БУТИ УКРРИБВОДУ?

Українське басейнове управління охорони й відновлення рибних запасів та регулювання рибловства (Укррибвод) переживає не найкращі часи: посилилась плинність кадрів, знизились показники рибоохоронної роботи, скоротились запаси цінних видів риб... У зв'язку з цим наш кореспондент зустрівся з заступником начальника управління Укррибводу Р. ПОЄДИНКОМ і попросив його відповісти на кілька запитань.

— Романе Юхимовичу, можливо, не всім читачам відомо, яку роботу виконує ваше відомство. Тому розкажіть, будь ласка, коротко про це.

— Укррибвод, поряд з органами охорони природи, виконує функції державного контролю за обладнанням водозаборів рибозахисними спорудами, погодженням проектів будівництва об'єктів на рибогосподарських водоймах. Він веде розслідування причин загибелі риб, інших водних тварин і рослин, контролює додержання встановлених лімітів вилову промислових риб, дотримання правил рибальства й охорони рибних ресурсів у внутрішніх водоймах. Важливою ланкою в нашій роботі є відтворення рибних запасів, боротьба з браконьєрством, за врятування річок, інших водойм та їх паспортизація.

— Які ж проблеми особливо хвилюють вас?

— Нині питання стоїть так: бути чи не бути Укррибводу взагалі. Частина фахівців вважає, що треба реорганізувати Укррибвод — зробити його підрозділом у структурі нового Міністерства охорони навколишнього природного середовища УРСР. Інша частина вважає, що не можна цього робити.

— А ваша думка яка?

— Як на мене, найбільш прийнятним варіантом є збереження органів рибоохорони в системі Мінрибгоспу СРСР. Це дало б можливість зберегти і збільшити рибні запаси країни. Я твердо переконаний, що передача функцій органів рибоохорони Міністерству охорони навколишнього природного середовища і, як наслідок, передача областям та іншим територіальним органам права управління рибним промислом не сприятиме збереженню рибних запасів.

— Чому?

— Використання сил Міністерства охорони навколишнього природного середовища для виконання господарських функцій, організацію й несення постової служби рибоохорони (промислове рибоводство, акліматизація риб, зариблення водойм, щоденний контроль за промислом, регулювання риболовлі, встановлення лімітів і прогнозування вилову риби, видача на це дозволу) відволікатиме новостворене Міністерство від вирішення глобальних проблем охорони навколишнього середовища.

— Але ж рибоохорона — теж одна з найважливіших проблем у комплексній охороні природи.

— Згоден з вами. Однак думаю, що вирішувати її легше буде, спираючись на набутий досвід, не руйнуючи, а зміцнюючи рибоохоронні структури Укррибводу.

— Ряд рибінспекцій роками просять, скажімо, виділити їм новий транспорт для рибоохоронної роботи. Але Укррибвод не може цього зробити, бо союзне відомство під будь-яким приводом не дає транспорту для України, а якщо й відпускає, то в мізерній кількості. Зважаючи на цю та інші обставини, може, й не варто було б залишатися в системі Мінрибгоспу СРСР?

— Враховуючи складну екологічну ситуацію, поліпшення якої можливе лише спільними зусиллями, на союзному рівні, а також те, що Укррибвод у системі Мінрибгоспу СРСР функціонує більш як піввіку, вважаю, що руйнувати цей складний організм недоцільно. А якщо вже доведеться реорганізовувати, то необхідно зберегти його головні структури.

Інтерв'ю вів
Володимир ОЛЕФІРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Якщо ми хоч вряди-годи куштуємо річкову рибу, то багато в чому маємо дякувати рибінспекторам та іншим працівникам Українського басейнового управління охорони й відновлення рибних запасів та регулювання рибловства. Це вони не тільки охороняють її від браконьєрів, що нівечать рибу драгами, острогами, крюками чи навіть вибухівкою, а й дбають про те, щоб ріки, озера не затруювались.

ОКОПИ СТАЛІНГРАДА І ОКОПНА ПСИХОЛОГІЯ

Я вибрав лише ті кілька сюжетів, які особисто знав (а їх було багато), і до кожної такої історії Віктор Платонович Некрасов доторкався серцем. Тему громадянина і власного сумління він відстоював, як на війні.

«Анализировать прошлое, вернее дурное в прошлом, имеет смысл только в том случае, когда на основании этого анализа можно исправить настоящее и подготовить будущее».

Віктор Некрасов. «В окопах Сталінграда».

Для Віктора Платоновича Некрасова бути киянином означало жити духовним плином історії міста, боліти його трагічними сторінками й виносити на люди не словесну полову, а чіткі власні громадянські вчинки. Твори письменника й кінематографіста ставали органічним продовженням його скрушних роздумів на задану самому собі тему. Гостру, безкомпромісну. Коли наше суспільство існувало у «згуртованих лавах» мас, які «простували до комунізму», ритуал не передбачав власних вчинків, якщо вони не суголосні з накресленнями вождів. Навіть М. Шолохов, який за власним висловом, писав серцем, додавав: «А наші серця належать партії».

В окопах Сталінграда тридцятилітній сапер вступив до партії, й не раз у 60-х роках Віктор Платонович згадував, наскільки морально йому було легше в окопах війни, ніж за столами «Кремлівських зустрічей», чи то президій, чи то безкінечного, виснажливого слухання своєї «персональної справи». «Персональна справа» як жанр з'явилася не на порожньому місці.

«...Як тебе не любити, Києве мій!» — хто не підпишеться під цим пісенним освідченням? Адже любов до рідного міста, до Батьківщини не заборонена. Навпаки, заохочується. Щоправда, любов, як і серце, в якому нуртує ота любов, також належить партії. Маси почували себе щасливими своїм мажорним світовідчуванням і безмежною любов'ю. Тим часом В. Некрасов уже знав: у країні зруйновані й руйнуються безцінні пам'ятники архітектури, історії. Минуло 20 років від дня всесвітньовідомої трагедії у Бабиному Яру, громадськість світу вимагає увічнення пам'яті жертв фашизму, а державно-партійні достойники у цьому факті вбачають лише підступність світового імперіалізму та сіонізму. Пройшли арешти молодої української інтелігенції, цькують тих, кого ще не заарештовано...

Я вибрав лише ті кілька сюжетів, які особисто знав (а їх було багато), і до кожної такої історії Віктор Платонович доторкався серцем. Тему громадянина і власного сумління він відстоював, як на війні.

А війна війною...

Я ознайомлю тебе, читачу, з кількома документами, що зберігаються в Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва УРСР. Архіви мають свою привабливість, якщо хочете, зберігають історичну ауру. Коментувати можна кожне речення, та шість останніх років нас дечому навчили, тому надаю простір читацькій уяві й обмежуся лише власними застереженнями. Не називатиму імен хулителів, гонителів Віктора Платоновича Некрасова та його побратима Гелія Івановича Снєгірьова (їх переслідували одночасно) в свідомо-наївній надії, що вже час настав кінчати з безглуздою окопною психологією за принципом: «Хто не з нами, той проти нас». А чи не краще: хто за вільну Україну — єднаймося! І друге: настав час визнати за всіма право парламентськими методами цивілізованого суспільства, враховуючи думку опонента, не компрометувати його, змагатися виключно дієвістю, перспективністю реальних ідей в ім'я процвітання України, хоча б для наших дітей, онуків. І, нарешті, державне Відродження можливе тільки на полі честі. Тому моральність — над усе, якщо ми не хочемо повернутися до печерних часів фундаменталізму, що дивиться на вас з цих документів.

«Витяг з протоколу № 3 засідання правління Спілки кінематографістів України. 17 травня 1974 р.

Слухали: 2. Персональна справа члена Спілки, письменника В. П. Некрасова.

В. Некрасов не проявляв ніякого інтересу до діяльності Спілки, якщо й було зацікавлення, то тільки щодо перегляду закордонних фільмів, систематично сплачував членські внески після неодноразового нагадування. Так у 1973 р. ним були сплачені внески за 1970—1972 рр., а за 1973 і 1974 р. до цього часу не сплачено.

В. Некрасов припинив діяльність у галузі кінематографії, а своєю поведінкою ганьбить увесь творчий колектив Спілки — з'являється в громадських місцях у нетверезому стані, нещодавно В. Некрасова було затримано на вулиці в нетверезому стані й відправлено до медвитверезника.

Все вищесказане не дає права В. П. Некрасову бути членом Спілки кінематографістів СРСР, і Комісія по прийому в члени Спілки просить виключити його з членів Спілки.

Ухвалили: Виключити з членів Спілки кінематографістів СРСР Некрасова Віктора Платоновича згідно Статуту Спілки кінематографістів СРСР, II розділ, пункт 8, §§:

«б») припинення діяльності в галузі кінематографії;

«в») здійснення вчинків антигромадського й аморального характеру;

«г») несплата у встановлені строки членських внесків.

Перший секретар правління Спілки кінематографістів України Т. Левчук, Відповідальний секретар правління Спілки кінематографістів України А. Баразаєв».

Наведу ще один уривочок з того ж таки протоколу № 3, пункт 3. «Персональна справа кінорежисера «Укркінохроніки» Г. І. Снєгірьова:

«...Щоб себе реабілітувати, Г. Снєгірьов написав листа до Л. І. Брежнєва, в якому крім сво.х дій захищав Віктора Некрасова. Виключити з членів Спілки кінематографістів СРСР Снєгірьова Гелія Івановича за діяльність, несумісну з метою і завданнями Спілки кінематографістів. за порушення статутних обов'язків по активній пропаганді марксистсько-ленінської ідеології».

Справді: «хто не з нами, той проти нас»...

Коли я дивився по телевізору, як парламентська більшість Верховної Ради УРСР завалювала гідних і відомих вчених, яких запропонував Прем'єр-міністр В. Фокін на посади міністрів, я згадав фінал «Персональної справи» В. Некрасова: «Витяг з протоколу № 20/64 засідання Секретаріату правління Спілки кінематографістів України від 2 вересня 1988 р. «про відновлення (посмертно) В. П. Некрасова в членах Спілки кінематографістів СРСР...».

Відновили, увічнили пам'ять, встановили меморіальну дошку на домі, де жив В. Некрасов (скульптор В. Селібер), створили фільм про видатного письменника і громадянина. Мені би тішитись, а я сумую і заради науки нащадкам пропоную оголосити 17 травня 1974 року днем ганьби українського кіно, бо в цей день слухали три «Персональні справи» (називаю за порядком їхнього слухання): С. Параджанова, В. Некрасова, Г. Снєгірьова й усіх виключили зі Спілки кінематографістів України. Позбулися «чужих», затаврували тих, «хто не з нами»? Заради своїх...

Посмертно на усіх трьох чекав тріумф.

Гортаючи архівні документи, мене переслідувало болісне запитання: що то за країна, що то за народ, чия та влада, які люблять лише мертвих, а живих звитяжців духу бояться, переслідують, не дають їм реалізувати творчий потенціал? І чим той потенціал вищий, тим для носіїв окопної психології небезпечніший.

Роман КОРОГОДСЬКИЙ.
Київ.

КІНО... ФІКЦІЯ

Ну й ну

Мал. Анатолія ЛЕРНЕРА.

У машинному залі Дніпропетровського кінотеатру «Салют» працівники міліції виявили підпільний склад: припаси цукерок, майонезу, маргарину, м'яса, круп та борошна. Тут же — прилавок з низькою температурою, охолоджувач напоїв, ваги. Такий собі «магазинчик», організований, як з'ясувалося, старшим техніком холодильних установок кінотеатру В. Мельниковим. Та, як часто ще, на жаль, трапляється в подібних випадках, винний ніякого покарання не зазнав.

Натомість невдовзі, начебто за скороченням штату, звільнили з роботи... інженера В. Дашкевича — людину, причетну до викриття цього неподобства...

І подібний метод «наведення порядку» не рідкісний в установах Дніпропетровської кіномережі. У свій час директор міської кінофікації Г. Дмитрошенко привласнив з кінотеатру «Червоногвардієць», який тоді перебував на ремонті, три з половиною кубометри дощок і новенькі сантехнічні труби. Директор кінотеатру М. Загорська, котра не промовчала, при найпершій нагоді була виметена «принциповою» адміністративною мітлою геть, а крадія тільки полякали.

Та повернемося до кінотеатру «Салют». Підпільний магазин — це ще, як то кажуть, тільки квіточки. За участю того ж Дашкевича були підтверджені приписки обсягів ремонтних робіт, які в «Салюті» вели кооперативи «Кварц» та «Новосел». Ділки «накрутили» більше чотирьох тисяч карбованців на свою користь.

Кооперативи створювалися і безпосередньо при обласному та міському управліннях кінофікації і мали сприяння з боку керівництва. Недаремно, звичайно, в «Кадрі» «підробляв» сам генеральний директор тодішнього об'єднання «Кіновідеопрокат». Статут «Кадру» передбачав одні види діяльності, але він водночас і «крутив» відеофільми, і ось яким чином: за сім місяців міська і районні дирекції кіновідеомережі переказали кооперативу 129 тисяч карбованців, хоч обслуговування було повністю забезпечене персоналом кінотеатрів.

Відтак невеликий, гадаємо, секрет, чому окремі занадто «допитливі» працівники кіно потрапляли в немилість начальства. Якщо говорити, скажімо, про В. Дашкевича, то його відносини з керівництвом загострилися ще після створення на базі державного «Дніпровськкіновідеопрокату» комерційно-виробничого об'єднання «Кінодніпро». Чому? Та тому, що при уважному прочитанні статуту новоутвореного об'єднання в інженера виникло багато принципових запитань. Наприклад, об'єднання «Кінодніпро» несподівано стало власником усіх основних фондів, — надбаних, певна річ, за народні гроші,— з правом передачі їх в оренду. Але, справді ж, на яких підставах? Змінивши вивіску, не взявши на себе ніяких додаткових обов'язків, керівники винахідливо привласнили монополію в системі кінофікації, не забувши за це значно підвищити собі платню.

І тут треба сказати, що підозрілою діяльністю «Кінодніпра» передусім зацікавилися місцеві депутати. В одному із запитів сесії обласної Ради народні депутати В. Шабалін, В. Грищенко, І. Ланда, В. Головко, М. Рибалко та інші забили тривогу в зв'язку з виникненням «Кінодніпра». «Його,— повідомляли депутати,— зареєстровано в обхід постійної комісії Дніпропетровської міської Ради, яка відмовляла, наполягаючи врахувати інтереси міста і населення... Щоб уникнути контролю з боку міськради, реєстрацію чомусь таємно здійснив облвиконком... Тепер Тимошенко (генеральний директор об'єднання.— **Авт.**) та його оточення поводять себе так, наче вони безроздільні правителі, власники усієї кіносистеми, довільно завищують ціни на квитки, навіть на фільми, які належать Дніпропетровському прокату».

Запит небезпідставний. До сказаного можна додати, що комерційною вигадкою «нововторці» наділені неабияко. Приміром, із двосерійного фільму «Забрані вітром» зробили трисерійний, заключна односерійна частина «Кінг-Конг живий» стала двосерійною.

Депутати вимагали розслідування фактів. Однак минув уже не один місяць, та ні правоохоронні органи, ні облрада чи облвиконком пальцем не поворухнули...

Тим часом на зустрічі з народними обранцями генеральний директор об'єднання «Кінодніпро» Г. Тимошенко майже з викликом заявив:

— Сьогодні одні депутати, а завтра — інші...

То чия ж візьме?

Володимир ЗЕМЛЯНИЙ, журналіст.
Дніпропетровськ.

У складній економічній, громадсько-політичній обстановці проходять юнаки військову службу. Про хід виконання постанови Верховної Ради УРСР з питань проходження громадянами УРСР дійсної військової служби та про хід весняного призову розповідає голова Комісії Верховної Ради УРСР з питань оборони і державної безпеки В. ДУРДИНЕЦЬ.

СЛУЖБА СОЛ... ДОСВІД І ПІ...

Зразу ж підкреслю, що до військових, оборонних проблем Верховна Рада Української РСР і зокрема наша Комісія підходять зважено і відповідально. При цьому Комісія керується Декларацією про державний суверенітет України, постановами Верховної Ради УРСР, Конституціями СРСР, Української РСР та іншими законодавчими актами, що регулюють питання оборони, зокрема, Законом про загальний військовий обов'язок. У нас єдині Збройні Сили. **В такій непростій ситуації намагаємося знаходити і знаходимо варіанти компетентного вирішення проблем, що виникають.** Наприклад, Верховною Радою та урядом республіки прийнято відповідні постанови, які стосуються умов проходження служби громадянами України. В них, як відомо, передбачено і принцип добровільного вибору місця служби, який нині все повніше втілюється в життя. Слід підкреслити, що військова служба це громадянський, конституційний обов'язок кожного.

— Василю Васильовичу, чи відрізняється нинішній призов від осіннього?

— Сьогодні він проходить організованіше. Цьому значною мірою сприяли заходи, які здійснюються Верховною Радою УРСР, Комісією з питань оборони і державної безпеки та іншими постійними комісіями, Кабінетом міністрів республіки, військовими комісаріатами на місцях. Розпорядженням Ради Міністрів УРСР № 144 від 23 квітня 1991 року виконавчі комітети обласних Рад у ході проведення весняного призову мають забезпечити:

направлення призовників для проходження дійсної строкової служби до військових частин, розташованих на території України;

проходження дійсної строкової військової служби громадянами УРСР за межами республіки можливе тільки за їх добровільною письмовою згодою;

звільнення від військової служби осіб, члени сімей яких загинули або стали інвалідами, виконуючи військовий обов'язок;

відстрочку призовникам, які мають дітей віком до 3 років;

проходження служби призовниками, що потерпіли внаслідок чорнобильської катастрофи, у військових частинах, не пов'язаних з ядерними установками або іншими джерелами іонізуючого випромінювання, надвисокими частотами і компонентами ракетного палива, а також не розташованих на радіоактивно забруднених територіях.

Це розпорядження уряду в основному виконується.

Особливо хочу відзначити роль Рад усіх рівнів, їх виконавчих комітетів, народних депутатів, громадськості, зокрема комітетів солдатських матерів, їх тісне співробітництво з командуванням військових округів, військкоматами і військовими частинами.

Напередодні весняного призову Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук на основі доповідної записки, підготовленої нашою Комісією і Комісією у справах молоді, доручив головам постійних комісій парламенту республіки, головам Верховної Ради Кримської АРСР, обласних, Київської і Севастопольської міських Рад народних депутатів і звернувся з проханням до командуючих військами військових округів і Чорноморського Флоту, які дислокуються на території України, начальників військ Західного прикордонного округу і внутрішніх військ по Українській РСР проаналізувати стан проходження строкової служби громадянами України і вжити конкретних заходів до неухильного виконання постанов Верховної Ради УРСР, що стосуються цих питань.

Це доручення і звернення у більшості місць сприйнято з розумінням. Кажу про це на основі результатів вивчення даного питання членами нашої Комісії у містах Києві, Харкові, у багатьох областях і військових округах, аналізу листів, заяв, що надійшли, і особистих зустрічей, бесід з людьми, військовими комісарами, активістами координаційної ради організації солдатських матерів України. Ось, наприклад, як відреагувала Київська міська Рада. Питання про призов юнаків-киян і проходження ними військової служби було винесено на сесію, яка прийняла ділове рішення. По суті це комплексна програма роботи по підготовці молоді до військової служби. В ній сказано і про включення до складу районних призовних комісій, крім традиційних службових осіб, представників офіційно зареєстрованих громадських організацій, зокрема комітетів солдатських матерів, трудових колективів, народних депутатів. Важливим кроком є також створення Київською міською Радою депутатської комісії, на яку покладено функцію державно-громадської експертизи в питаннях розгляду конфліктних ситуацій, пов'язаних з призовом і проходженням військової служби, контроль за додержанням чинного законодавства. І таких прикладів у республіці чимало.

Так, ініціативно, відповідально, намагаючись детально розібратися у кожній окремій конфліктній ситуації, якщо така виникає, ставляться до дорученої справи також багато призовних комісій Вінницької, Донецької, Дніпропетровської, Закарпатської, Київської, Миколаївської, Львівської, Херсонської, Хмельницької, Чернівецької та інших областей.

У цілому на 30 червня до військ відправлено близько 87 відсотків з числа тих, кому нині належить стати в армійський стрій. Із числа призваних 41,6 відсотка залишаються служити на території України. А у Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській, Закарпатській областях — від 65 до 93 відсотків. Але в Сумській, Дніпропетровській, Донецькій, Одеській, Черкаській, Чернігівській і деяких інших областях — таких менше. Судячи з офіційних повідомлень майже всіх облвиконкомів, Київського міськвиконкому, Ради Міністрів Кримської АРСР, **принцип добровільності додержується.** Винятки становлять Івано-Франківський, Волинський, Львівський, Чернівецький облвиконкоми, які у своїх інформаціях зазначили, що мають місце факти прямого ігнорування цього принципового положення (в основному у військових частинах після проходження навчального курсу).

До Верховної Ради УРСР надходять і скарги про те, що не скрізь суворо додержується цей принцип, в першу чергу в Івано-Франківській, Волинській, Чернівецькій, Житомирській, Львівській, Одеській областях і місті Києві.

Комісія Верховної Ради УРСР з питань оборони і державної безпеки постійно тримає руку на пульсі призову і проходження служби громадянами України. Ми щоденно одержуємо десятки листів, телеграм, до нас ідуть за порадою і допомогою солдатські матері, народні депутати. Лише у травні—червні розглянули і негайно відреагували на 224 звернення. Члени Комісії підтримують тісні контакти з Генеральним штабом, командуванням військових округів, обласними Радами народних депутатів, їх виконавчими комітетами у зв'язку з листами, які надійшли, зверненнями народних депутатів, громадян, солдатських матерів. Про що пишуть до Верховної Ради УРСР люди, з якими болями і тривогами вони звертаються до найвищого органу влади на Україні?

В основному, а це 186 звернень (92 відсотки),— з проханням посприяти у переведенні військовослужбовців, які проходять службу за межами Української РСР, для продовження військової служби на Україні, 18 скарг — з питань нестатутних відносин, про загибель військовослужбовців та інші тяжкі наслідки. Хіба можна не зрозуміти материнську тривогу, залишитися байдужими до долі кожної людини?

Це найболючіше питання, навіть загибель однієї людини — це вже велика трагедія. А тут мова йде про сотні трагічних випадків, причому з молодими людьми, що тільки стали на життєвий шлях. У такій ситуації, напевно, в жодної матері чи батька, які виряджають свого сина на службу, немає твердої впевненості, що він повернеться додому живим і неушкодженим. І це в мирний час.

У своїх численних листах, заявах, зверненнях, скаргах батьки, які зазнали тяжкої втрати, а також ті, чиї діти при проходженні служби зазнали утисків і знущань, справедливо вимагають наведення у цій справі належного порядку.

З 1385 листів, скарг, які надійшли в поточному році до Державного комітету УРСР у військових справах, 799 містять прохання повернути військовослужбовця для продовження військової служби на території України, а 166 — скарги на нестатутні відносини. Всі вони ретельно розглядаються, вживаються відповідні заходи.

Певний вклад в організацію призову вносить уряд республіки. Державний комітет УРСР у військових справах — так тепер називається колишній Комітет по зв'язках з Міністерством оборони СРСР. Наприклад, працівники Комітету вивчають стан призовних ресурсів, контролюють діяльність призовних комісій, лікувально-оздоровчу роботу і професійну підготовку молоді до військової служби, вживають заходів до забезпечення і обладнання збірних пунктів, соціального захисту військовослужбовців у період проходження служби і після звільнення їх в запас.

— Які є ще проблеми в організації призову?

— Їх, на жаль, чимало. Особисто мене, наприклад, хвилюють такі: низька ефективність лікувально-оздоровчої роботи з призовниками, їх фізичний розвиток, загальний стан підготовки молоді до військової служби, зростання числа наркоманів, осіб, які притягуються до судової відповідальності. Погіршується також загальний освітній рівень.

Візьмемо, наприклад, ту ж лікувально-оздоровчу роботу. Лише в областях, де дислокуються війська Київського військового округу, в 1990 році визнано непридатними до служби в армії у мирний час на три відсотки більше проти 1989 року. А якщо говорити про Україну в цілому, то в нинішньому році через причини слабкого здоров'я не можуть бути призваними кільканадцять тисяч юнаків.

Викликають занепокоєння і факти безпринципності окремих медичних комісій. На нашу адресу, на адресу Державного комітету УРСР з військових справ надходить чимало листів, в яких наводяться факти про призов на службу юнаків з хронічними захворюваннями. Такі випадки мали місце в Дніпропетровській, Київській, Житомирській, Одеській областях. Про їх серйозність свідчить те, що минулого року були звільнені в запас за станом здоров'я 49 чоловік, призваних лише з Київської області. У зв'язку з цим хотів би закликати тих, хто визначає придатність призовників до військової служби: не гнатися, як кажуть, за виконанням наряду, до дорученої справи ставитися відповідально, по-батьківськи, так, якби служити йшов ваш син.

— В армії, як відомо, ще мають місце такі негативні явища, як «дідівщина», «земляцтво», глумлення над військовослужбовцями. Які, на ваш погляд, слід вживати заходи для їх попередження?

— Дійсно, проблема дуже гостра, потребує комплексного підходу. Адже юнаки на військову службу направляються з наших сімей. І звинувачувати за ці пороки тільки армію, військових командирів було б, на мій погляд, несправедливо.

Ці пороки слід викорінювати всіма доступними засобами як до служби в армії, так і під час її проходження. Адже цих явищ майже немає у прикордонних військах. Є також чимало військових частин і підрозділів, флотських екіпажів, авіачастин, де панує колективізм і дружба. Скажу однозначно: таке буває там, де командири і військово-політичні органи бачать в солдатах не просто виконавців чужої волі, а молодих людей з їх життєвою необізнаністю, юнацьким максималізмом. Де кожний почуває себе особистістю, оточений турботою і повагою, де на належному рівні побут, харчування, організація служби, бойового навчання. Тому і треба пропагувати такі колективи, говорити про них на сторінках газет, в теле- і радіопередачах. Щоб майбутні воїни, їх батьки знали: **армії боятися не потрібно, пройшовши її школу, з честю виконавши свій громадянський обов'язок, юнаки в рідні пенати повернуться морально і фізично загартованими.**

Але ж давайте дивитися на життя реально. Досі є у нас і глумлення над військовослужбовцями, і самовільне залишення військових частин, і дезертирство. Останнє — особливо небезпечне. Бо що ж виходить? Не витримавши моральних і фізичних принижень або ж піддавшись впливу дуже люблячих батьків, молода людина втікає з армії. Додому він прийти не може через страх, що його притягнуть до судової відповідальності. Влаштуватися на роботу також не в змозі, бо немає паспорта. Що ж

тоді йо... **ти:** пог... жів чи ... чинців? ... пробле... мо. Шу... зання ... спільно... воохор... демо п... важливо... **стимул... колекти... ну.** За... обхідно... но ...

ра про... **мовник...** у Киев... в Доне... Запорі... тах. О... явок н... чу в ... антиар... кож в ... тентно... людей. ... себе п...

Кр... приз... кової в... ни нац... снову ... гайної ... Кабіне... респуб... нової п... лоді д... Її ск... вв... ва... гальн... тивно-... військо... вання, ... інше. ... йозно ... випроб... Необхі... зов, як... ба — ... ськови... на вс... життя ...

ко... снят... сія?

— ... комісі... ністрів... важли... кових ... закони... ськово... респуб... у (не... соціал... життя,... ковосл... сімей, ... розгля...

СЛУЖБА СОЛДАТСЬКА: ДОСВІД І ПРОБЛЕМИ

— Які є ще проблеми в організації призову?

— Їх, на жаль, чимало. Особисто мене, наприклад, хвилюють такі: низька ефективність лікувально-оздоровчої роботи з призовниками, їх фізичний розвиток, загальний стан підготовки молоді до військової служби, зростання числа наркоманів, осіб, які притягуються до судової відповідальності. Погіршується також загальний освітній рівень.

Візьмемо, наприклад, ту ж лікувально-оздоровчу роботу. Лише в областях, де дислокуються війська Київського військового округу, в 1990 році визнано непридатними до служби в армії у мирний час на три відсотки більше проти 1989 року. А якщо говорити про Україну в цілому, то в нинішньому році через причини слабкого здоров'я не можуть бути призваними кільканадцять тисяч юнаків.

Викликають занепокоєння і факти безпринципності окремих медичних комісій. На нашу адресу, на адресу Державного комітету УРСР з військових справ надходить чимало листів, в яких наводяться факти про призов на службу юнаків з хронічними захворюваннями. Такі випадки мали місце в Дніпропетровській, Київській, Житомирській, Одеській областях. Про їх серйозність свідчить те, що минулого року були звільнені в запас за станом здоров'я 49 чоловік, призваних лише з Київської області. У зв'язку з цим хотів би закликати тих, хто визначає придатність призовників до військової служби: не гнатися, як кажуть, за виконанням наряду, до дорученої справи ставитися відповідально, по-батьківськи, так, якби служити йшов ваш син.

— В армії, як відомо, ще мають місце такі негативні явища, як «дідівщина», «земляцтво», глумлення над військовослужбовцями. Які, на ваш погляд, слід вживати заходи для їх попередження?

— Дійсно, проблема дуже гостра, потребує комплексного підходу. Адже юнаки на військову службу направляються з наших сімей. І звинувачувати за ці пороки тільки армію, військових командирів було б, на мій погляд, несправедливо.

Ці пороки слід викорінювати всіма доступними засобами як до служби в армії, так і під час її проходження. Адже цих явищ майже немає у прикордонних військах. Є також чимало військових частин і підрозділів, флотських екіпажів, авіачастин, де панує колективізм і дружба. Скажу однозначно: таке буває там, де командири і військово-політичні органи бачать в солдатах не просто виконавців чужої волі, а молодих людей з їх життєвою необізнаністю, юнацьким максималізмом. Де кожний почуває себе особистістю, оточений турботою і повагою, де на належному рівні побут, харчування, організація служби, бойового навчання. Тому і треба пропагувати такі колективи, говорити про них на сторінках газет, в теле- і радіопередачах. Щоб майбутні воїни, їх батьки знали: **армії боятися не потрібно, пройшовши її школу, з честю виконавши свій громадянський обов'язок, юнаки в рідні пенати повернуться морально і фізично загартованими.**

Але ж давайте дивитися на життя реально. Досі є у нас і глумлення над військовослужбовцями, і самовільне залишення військових частин, і дезертирство. Останнє — особливо небезпечне. Бо що ж виходить? Не витримавши моральних і фізичних принижень або ж піддавшись впливу дуже люблячих батьків, молода людина втікає з армії. Додому він прийти не може через страх, що його притягнуть до судової відповідальності. Влаштуватися на роботу також не в змозі, бо немає паспорта. Що ж тоді йому залишається робити: **поповнювати ряди бомжів чи потенціальних злочинців?** Ми сьогодні над цією проблемою працюємо, думаємо. Шукаємо шляхи розв'язання і сподіваємося, що спільно з державними, правоохоронними органами знайдемо правильний варіант. Тут важливо одне: **не допустити стимулювання в армійських колективах неповаги до закону.** Закон є закон, його необхідно поважати і безумовно дотримуватись.

Ще одна інша, не менш гостра проблема, так звані **відмовники.** Більше всього їх у Києві та Харкові, а також в Донецькій, Полтавській, Запорізькій, Одеській областях. Особисто я причини неявок на призовні комісії бачу в нагнітанні подекуди антиармійської кампанії, а також в юридичній некомпетентності окремих молодих людей. Долю вини взяти на себе повинні і деякі батьки.

Критично оцінюючи хід призову і проходження строкової військової служби, члени нашої Комісії дійшли висновку про необхідність негайної розробки і прийняття Кабінетом міністрів УРСР республіканської комплексної програми підгототовки молоді до військової служби. Її складовими частинами, вважаю, мають бути: лікувально-оздоровча робота, загальносвітнє навчання, спортивно-технічна підготовка, військово-патріотичне виховання, юнармійський рух й інше. Юнаків потрібно серйозно і своєчасно готувати до випробувань, що їх чекають. Необхідно зазначити, що призов, як і сама військова служба — справа не тільки військових. Адже в армії людина всього два роки, а все життя проходить поза нею.

— Що ще стосовно військових справ передбачає здійснити очолювана вами Комісія?

— Наша й інші постійні комісії разом з Кабінетом міністрів УРСР готують пакет важливих документів з військових питань. Серед них — закони про проходження військової служби громадянами республіки, про альтернативну (невійськову) службу, про соціальний, правовий захист життя, честі і гідності військовослужбовців та членів їх сімей, які передбачається розглянути на осінній четвертій сесії. А в найближчі дні Президія Верховної Ради УРСР обговорить Положення про спеціальну комісію Верховної Ради УРСР з розгляду заяв про причини загибелі і каліцтва військовослужбовців, затвердить персональний склад цієї комісії. Кабінет міністрів республіки має намір розглянути комплекс питань, які належать до компетенції уряду.

Комісією поставлено питання і про утворення республіканського військового комісаріату. Є також пропозиції про організацію в медичних вузах спецкурсів або факультетів по підготовці майбутніх лікарів — членів медичних комісій по призову до Збройних Сил.

Днями на розширеному засіданні Комісії з питань оборони і державної безпеки за участю представників й інших постійних комісій Верховної Ради УРСР, Кабінету міністрів УРСР, міністерств та відомств республіки, Міністерства оборони СРСР, головних управлінь прикордонних, внутрішніх військ, командування військових округів, Чорноморського флоту, які дислокуються на території України, заступників голів Ради Міністрів Кримської АРСР, облвиконкомів, Київського міськвиконкому, керівників Координаційної Ради організацій солдатських матерів, військових прокурорів, керівників обласних військових комісаріатів було грунтовно і критично проаналізовано хід виконання постанов Верховної Ради УРСР, дотримання чинного законодавства з питань проходження громадянами УРСР дійсної військової служби та хід весняного призову. Вироблено скоординовані практичні заходи по удосконаленню цієї роботи.

Кожне міністерство і відомство, облвиконкоми, міськрайвиконкоми повинні невідкладно розглянути і затвердити конкретні заходи по забезпеченню належної підготовки молоді до військової служби у повній відповідності з прийнятими Верховною Радою та урядом республіки постановами та рекомендаціями, усунути недоліки у цій важливій державній справі. Необхідні висновки покликані зробити і військові органи, які були представлені на засіданні. Думаю, що це буде відчутний крок на шляху до взаєморозуміння у діловому вирішенні наявних проблем, дасть можливість спільними зусиллями чіткіше, на належному державному рівні забезпечувати підготовку молоді до військової служби.

— Що б ви ще хотіли сказати читачам?

— Користуючись нагодою, звертаюся до Рад всіх рівнів, їх виконкомів, керівників міністерств і відомств, командування військовими округами, прикордонними і внутрішніми військами подержавному, з глибокою зацікавленістю включитися в роботу по підготовці молоді до військової служби, постійно виявляти турботу про воїнів, їх соціальний, правовий захист, захист їх рідних. Ми будемо робити все, що від нас залежить, для забезпечення високої боєготовності Збройних Сил СРСР, для надійного захисту мирної праці нашого народу.

Точка зору спецкора

ЗАДАЧКА виявилася з трьома невідомими. Хто з громадян УРСР і де має проходити військову строкову службу з огляду на відому постанову Верховної Ради УРСР та на позицію союзного Міністерства оборони. Як готують до служби майбутніх воїнів? І, врешті, чи справдилися наші сподівання на весняний призов з огляду на «проспаний» нами осінній?

Винесену в заголовок фразу сказав один з генералів. Хто б міг подумати, що в рік 50-річчя початку Великої Вітчизняної війни нам, переможцям, доведеться бідкатися з приводу стану нашої армії не тільки того часу, а й нинішнього.

Першим сумнівом супроти тези, що «наша армия всех сильней» для мого покоління став Афганістан. Другим — перебудова, яка, хоче того хтось чи ні, дала можливість заглянути під парадний армійський мундир і жахнутися. Сьогодні у мене менше ризику бути автоматично зарахованим до «писак», які розгорнули широкомасштабну антиармійську кампанію, бо про побачене під тим парадним мундиром маю можливість говорити цифрами, що прозвучали на засіданні здебільшого з генеральських уст.

Цифри жахливі. Тільки торік на військовій службі загинули 442 громадяни нашої республіки (66 покінчили життя самогубством), з них 348 солдатів і сержантів. За п'ять місяців цього року у цинкових трунах повернулися додому 94 чиїхось синів, братів, батьків. Причому 51 з них — з-поза меж України. До загальної і сумновідомої «дідівщини» в армії додався синдром ще одних позастатутних діянь, імення яким — земляцтво (плід наших міжнаціональних конфліктів). (Разом з тим, од цього не потерпають прикордонні війська та підрозділи деяких інших).

Армії загрожує хвиля дезертирства, біженства і ухилень від призову. Тільки з жовтня 1990 року свої частини (а це здебільшого будівельні і залізничні війська) покинули 1632 військовослужбовці. Отож замість зведених підрозділів для участі в парадах зростає кількість зведених підрозділів для військових втікачів. Їх у нас вісім, але тільки з київської зведеної роти повторно втік кожний третій...

А кого сьогодні призиваємо? Заступник начальника штабу Одеського військового округу нарікав, що 14,5 відсотка щойно призваних мають приводи у міліцію, 91 юнак вживав наркотики, на 28 чоловік більше у порівнянні з минулим призовом тих, хто був засуджений...

— Який же це почесний обов'язок — захист Вітчизни, — питав учасників засідання заступник голови Комісії у правах людини Верховної Ради УРСР Володимир Сметанін, — адже його мають виконувати найпочесніші громадяни?..

Та що солдати, коли, схоже, настає час замислитись,

ПЕРЕД КИМ ВИСТРУНЧУВАТИСЯ ГЕНЕРАЛАМ

Для тих, хто служив в армії, запитання, здавалося б, принаймі дивне. Було б воно і тут нелогічним, якби генерали — представники штабів округів, розташованих на Україні, не були одностайними в тому, що вони опинилися в ролі подвійних заложників. З одного боку — у Верховної Ради УРСР й уряду, з другого — у свого Міністерства оборони.

Одягнімо на хвильку генеральські погони і станьмо на їхнє місце — Верховна Рада УРСР приймає постанову, згідно з якою юнаки республіки мають служити на її території,

 ГОЛОС України

ДАТСЬКА: ОБЛЕМИ

залишається роби- ювати ряди бом- тенціальних зло- сьогодні над цією працюємо, думає- ємо шляхи розв'я- сподіваємося, що державними, пра- ими органами знай- льний варіант. Тут дне: **не допустити ння в армійських неповаги до зако-** є закон, його не- важати і безумов- уват

на, менш гост- ма, так звані **від-** Більше всього їх Харкові, а також кій, Полтавській, й, Одеській облас- сто я причини не- ризовні комісії ба- гнітанні подекуди ької кампанії, а та- идичній некомпе- окремих молодих лю вини взяти на ні і деякі батьки.

о цінюючи хід пр одження стро- кової служби, чле- Комісії дійшли ви- о необхідність не- робки і прийняття міністрів УРСР нської комплекс- ми підгототовки мо- йськової служби. овими частинами, мають бути: ліку- оро робота, за- нє навчання, спор- ічна підготовка, патріотичне вихо- армійський рух й аків потрібно сер- ечасно готувати до нь, що їх чекають. зазначити, що при- ма військова служ- ава не тільки вій- адже в армії люди- два роки, а все ходить поза нею.

ще совно військ- ав п дбачає здій- нювана вами Комі-

на й інші постійні вом з Кабінетом мі- РСР готують пакет документів з військ- ань. Серед них — о проходження вій- ужби громадянами , про альтернатив- ькову) службу, про , правовий захист сті і гідності війсь- овців та членів їх кі передбачається на осінній четвер-

тій сесії. А в найближчі дні Президія Верховної Ради УРСР обговорить Положення про спеціальну комісію Верховної Ради УРСР з розгляду заяв про причини загибелі і каліцтва військовослужбовців, затвердить персональний склад цієї комісії. Кабінет міністрів республіки має намір розглянути комплекс питань, які належать до компетенції уряду.

Комісією поставлено питання і про утворення республіканського військового комісаріату. Є також пропозиції про організацію в медичних вузах спецкурсів або факультетів по підготовці майбутніх лікарів — членів медичних комісій по призову до Збройних Сил.

Днями на розширеному засіданні Комісії з питань оборони і державної безпеки за участю представників й інших постійних комісій Верховної Ради УРСР, Кабінету міністрів УРСР, міністерств та відомств республіки, Міністерства оборони СРСР, головних управлінь прикордонних, внутрішніх військ, командування військових округів, Чорноморського флоту, які дислокуються на території України, заступників голів Ради Міністрів Кримської АРСР, облвиконкомів, Київського міськвиконкому, керівників Координаційної Ради організації солдатських матерів, військових прокурорів, керівників обласних військових комісаріатів було грунтовно і критично проаналізовано хід виконання постанов Верховної Ради УРСР, дотримання чинного законодавства з питань проходження громадянами УРСР дійсної військової служби та хід весняного призову. Вироблено скоординовані практичні заходи по удосконаленню цієї роботи.

Кожне міністерство і відомство, облвиконкоми, міськрайвиконкоми повинні невідкладно розглянути і затвердити конкретні заходи по забезпеченню належної підготовки молоді до військової служби у повній відповідності з прийнятими Верховною Радою та урядом республіки постановами та рекомендаціями, усунути недоліки у цій важливій державній справі. Необхідні висновки покликані зробити і військові органи, які були представлені на засіданні. Думаю, що це буде відчутний крок на шляху до взаєморозуміння у діловому вирішенні наявних проблем, дасть можливість спільними зусиллями чіткіше, на належному державному рівні забезпечувати підготовку молоді до військової служби.

— Що б ви ще хотіли сказати читачам?

— Користуючись нагодою, звертаюся до Рад всіх рівнів, їх виконкомів, керівників міністерств і відомств, командування військовими округами, прикордонними і внутрішніми військами по-державному, з глибокою зацікавленістю включитися в роботу по підготовці молоді до військової служби, постійно виявляти турботу про воїнів, їх соціальний, правовий захист, захист їх рідних. Ми будемо робити все, що від нас залежить, для забезпечення високої боєготовності Збройних Сил СРСР, для надійного захисту мирної праці нашого народу.

Точка зору спецкора

НЕ ТОЙ ТЕПЕР ПРИЗОВ, АРМІЯ — ВІЙСЬКО НЕ ТЕ

(Нотатки із спільного засідання кількох комісій Верховної Ради УРСР за участю представників місцевих органів влади, міністерств республіки та військових керівників з Міністерства оборони СРСР й округів, розташованих на Україні)

ЗАДАЧКА виявилася з трьома невідомими. Хто з громадян УРСР і де має проходити військову строкову службу з огляду на відому постанову Верховної Ради УРСР та на позицію союзного Міністерства оборони. Як готують до служби майбутніх воїнів? І, врешті, чи справдилися наші сподівання на весняний призов з огляду на «проспаний» нами осінній?

Винесену в заголовок фразу сказав один з генералів. Хто б міг подумати, що в рік 50-річчя початку Великої Вітчизняної війни нам, переможцям, доведеться бідкатися з приводу стану нашої армії не тільки того часу, а й нинішнього.

Першим сумнівом супроти тези, що «наша армия всех сильней» для мого покоління став Афганістан. Другим — перебудова, яка, хоче того хтось чи ні, дала можливість заглянути під парадний армійський мундир і жахнутися. Сьогодні у мене менше ризику бути автоматично зарахованим до «писак», які розгорнули широкомасштабну антиармійську кампанію, бо про побачене під тим парадним мундиром маю можливість говорити цифрами, що прозвучали на засіданні здебільшого з генеральських уст.

Цифри жахливі. Тільки торік на військовій службі загинули 442 громадяни нашої республіки (66 покінчили життя самогубством), з них 348 солдатів і сержантів. За п'ять місяців цього року у цинкових трунах повернулися додому 94 чиїхось синів, братів, батьків. Причому 51 з них — з-поза меж України. До загальної і сумновідомої «дідівщини» в армії додався синдром ще одних позастатутних діянь, йменння яким — земляцтво (плід наших міжнаціональних конфліктів). (Разом з тим, од цього не потерпають прикордонні війська та підрозділи деяких інших).

Армії загрожує хвиля дезертирства, біженства і ухилень від призову. Тільки з жовтня 1990 року свої частини (а це здебільшого будівельні і залізничні війська) покинули 1632 військовослужбовці. Отож замість зведених підрозділів для участі в парадах зростає кількість зведених підрозділів для військових втікачів. Їх у нас вісім, але тільки з київської зведеної роти повторно втік кожний третій...

А кого сьогодні призиваємо? Заступник начальника штабу Одеського військового округу нарікав, що 14,5 відсотка щойно призваних мають приводи у міліцію, 91 юнак вживав наркотики, на 28 чоловік більше у порівнянні з минулим призовом тих, хто був засуджений...

— Який же це почесний обов'язок — захист Вітчизни, — питав учасників засідання заступник голови Комісії у правах людини Верховної Ради УРСР Володимир Сметанін, — адже його мають виконувати найпочесніші громадяни?..

Та що солдати, коли, схоже, настає час замислитись,

ПЕРЕД КИМ ВИСТРУНЧУВАТИСЯ ГЕНЕРАЛАМ

Для тих, хто служив в армії, запитання, здавалося б, принаймі дивне. Було б воно і тут нелогічним. якби генерали — представники штабів округів, розташованих на Україні, не були одностайними в тому, що вони опинилися в ролі подвійних заложників. З одного боку — у Верховної Ради УРСР й уряду, з другого — у свого Міністерства оборони.

Одягнімо на хвильку генеральські погони і станьмо на їхнє місце — Верховна Рада УРСР приймає постанову, згідно з якою юнаки республіки мають служити на її території, а за межами — тільки за їхньою добровільною згодою.

А з Москви, з Міністерства оборони, минаючи ту саму Верховну Раду і її виконавчі інститути, надходить рознарядка, що означає одне: скільки і куди велимо, туди й посилайте...

Кого його слухати? Глянеш на зірки на своїх погонах і береш під козирок: «Есть». Потім, по команді «Вільно», оглядаємося довкола, а там — що ліворуч, що праворуч — цілий народ, нація, яка тебе зодягає і годує. І спробуй його вгадай, де ковадло, а де молот, між якими тебе поставлено.

Бо воно у нас часто так: на словах, як на цимбалах, а на ділі, як на бубоні. Пригадуєте, як, проголосувавши за новий пропресивний закон, що наближає нас до державної суверенності, депутати беруться самі собі рукоплескати, а головуючий їх просить: «Не треба, от коли ми його втілимо в життя, тоді...».

Так що відомій постанові Верховної Ради республіки про строкову службу громадян України на її території, а за межами — тільки за добровільною згодою призовників рукоплескати ще рано. Це засвідчив осінній призов, який виконавча влада, м'яко кажучи, прогавила. З другої половини минулого року Верховна Рада УРСР чотири рази поверталася до питання призову і служби наших громадян в армії та на флоті. Згадаймо хоча б, як нещодавно чуйно відреагували в парламенті на крик душі солдатських матерів. Тоді на рівні Голови Верховної Ради було доручено уряду В. Фокіна і зокрема Комітету по зв'язках з Міністерством оборони СРСР досягти відповідної домовленості з відомством Дмитра Язова про проходження військової служби громадянами УРСР відповідно до постанови нашого парламенту.

І що ж? Виступаючи на засіданні, представник Державного комітету у військових справах (так нині йменується згаданий вище комітет) Валерій Тимошко сміливо критикував Міністерство оборони, звертаючись до його представника генерал-полковника Григорія Кривошеєва. Аж хотілося подякувати за цю сміливість. Але після конкретних запитань доповідачу з місць і його обтічних відповідей крапку над «і» поставив Голова Комісії Верховної Ради з питань внутрішньої і зовнішньої безпеки Василь Дурдинець: Комітет і той, хто мав займатися цим від республіки, домовленості про квоти набору призовників за межі України з Міністерством оборони не досягли...

А це означає одне: відомство Дмитра Язова, набираючи юнаків з України у стратегічні війська, на флот, спокійно прихоплює їх і в «гарячі точки». І вибирати є з кого, адже весняний призов в цілому триває успішно й організовано.

Та лише 32 відсотки наших юнаків, щойно призваних з території Київського військового округу, залишено служити на території України. Аби не краяти серця солдатських батьків з інших регіонів республіки, про кількість відправлених у чужі краї з території Прикарпатського й Одеського військових округів промовчу! Цифри не набагато кращі.

ЯК ЖЕ НАШІ ХЛОПЦІ ПОТРАПЛЯЮТЬ ЗА МЕЖІ УКРАЇНИ!

Чимала частина призовників, як не бери, у свої вісімнадцять таки діти — без елементарних знань своїх прав і уявлень про майбутню службу, без твердих життєвих позицій і світоглядів. Хочете переконатися — запитайте у зморленого вчорашніми проводами на широку ногу призовника про постанову Верховної Ради УРСР, яка має гарантувати йому право служити на рідній Україні. Втім, поцікавтесь у нього простішим — чому має бажання служити у повітряно-десантних військах чи в морській піхоті? Відповідь одна: там роблять сильними, навчають рукопашному бою і форма гарна. А те, що хлопцям у беретах щомиті можуть наказати (і наказують) вийти на міські вулиціповправлятися проти беззбройних «екстремістів» і жоден не має права відмовитися, то пусте — така служба!

Не знаю, як кого, а мене на засіданні надзвичайно вразило повідомлення начальника штабу Київського військового округу генерал-лейтенанта Валентина Борискіна про те, що служити в Закавказзі погоджується значно більше призовників, аніж того вимагає рознарядка з Москви. От і візьмімся за голови: що ж це за нація така, якщо її повнолітнім дітям хочеться постріляти у чужих краях у таких, як вони, людей...

Мені особисто губитися в здогадках з цього приводу нічого: згадав, як у свій призовний вік писав заяву на службу в Афганістан. Виховання на наших «патріотичних» традиціях, на публікаціях «Красной звезды» та «Советского воина»...

Що такими зростили ми нинішні призови — зізнаймося — не вина військових. Вони ж тільки підставляють кашкети й пригорщі під плоди нашого виховання, аби цифра б була справна.

Певен, чимало офіцерів з військкоматів і призовних пунктів роблять все, що від них залежить, аби наші хлопці служили на Україні. Але хіба не трапляється на наших призовних пунктах і така ситуація: юнак хоче служити на Україні, а його попереджають, мовляв, вибирай — або в Рязані у десантниках, або десь під Чорнобилем у будбаті... Листи, скарги, які надходять на адресу Комітету солдатських матерів, свідчать й про інший «хід конем» військових: призивають за кордон, наприклад, в Німеччину, а звідти — у «рідні гарячі точки», або ж відправляють туди після навчальних підрозділів.

Отож і виходить, що на словах ми, як на цимбалах... Отож спокійний вигляд мав, не зважаючи на часту критику його відомства, представник Москви заступник начальника Генерального штабу генерал-полковник Григорій Кривошеєв. Бо хто і як тут може зазіхати на монополію його відомства, коли навіть у прийнятої майже рік тому постанови Верховної Ради України — ні належного механізму реалізації, ні справних виконавців. А за якими горами закони про проходження військової служби громадянами України, про альтернативну службу? Та й елементарного, як влучно зазначив державний міністр з питань оборони, національної безпеки і надзвичайних ситуацій УРСР Євген Марчук, у нас немає, а саме конкретизованої, систематизованої інформації про хід весняного призову у республіці, та й звідки, якщо немає республіканського військкомату.

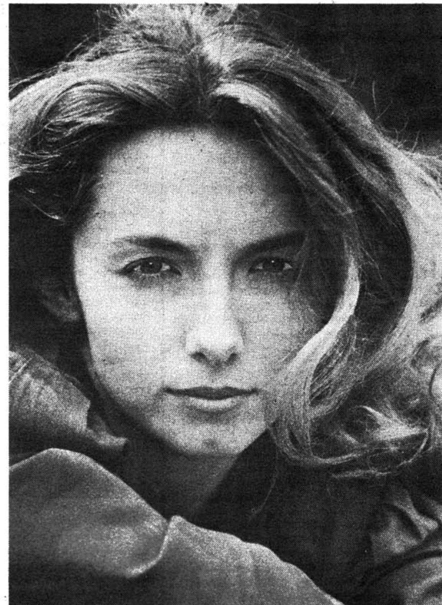
Багато чого немає, зате є справні і незахищені надійно призовники — хлопці-слов'яни — опора армії і всього відомства Дмитра Язова. Відомство може бути спокійне, а ми?

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент з прав людини «Голосу України».

Фото Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

ДОБРИЙ ДЕНЬ ЧИ ВЕЧІР (НЕ ЗНАЮ, КОЛИ ВИ ЧИТАЄТЕ ГАЗЕТУ). ЗНОВУ МИ ПОНАД МІСЯЦЬ НЕ БАЧИЛИСЯ, ТО ПРОХОДЬТЕ, ЗНАЙОМТЕСЯ З ГОСТЯМИ. ШКОДА, ЩО НЕ МАЮ ПОКИ ЩО «БЕРЕГИНІ» — ЖУРНАЛУ, ЯКИЙ ПРЕДСТАВЛЯЄ ОЛЕКСІЙ НЕВСКОРОМНИЙ. ТО ХОЧ ЗМІСТ ПРОДИВЛЮСЯ Й ПОЗАЗДРЮ ТИМ, ХТО ЗМОЖЕ ТОЙ ЖУРНАЛ ПЕРЕДПЛАТИТИ ЧИ КУПИТИ. НА СТОЛІ В МЕНЕ ЛИШЕ ОДИН САЛАТ ІЗ ДВОХ, РЕЦЕПТИ КОТРИХ ВМІЩЕНО НИЖЧЕ. ЯКИЙ, ДУМАЮ, ЗДОГАДУЄТЕСЬ. ТА ЖИТТЯ БІЖИТЬ ШВИДКО, І ХТОСЬ СТАЄ БАГАТШИМ, А ХТОСЬ — БІДНІШИМ. ОСКІЛЬКИ У НАС ВЖЕ З'ЯВИЛИСЯ КРАМНИЦІ ДЛЯ БАГАТИХ, ЯК, НАПРИКЛАД, «АЛЕНУШКА» В МОСКВІ І «МРІЯ» У НАС, ТО Я ВИРІШИЛА НЕ ВІДСТАВАТИ Й ПОДІЛИТИ РУБРИКУ «СМАЧНОГО» НА ДВІ: «ДЛЯ ГОСПОДИНЬ З НЕОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ» І «ДЛЯ ГОСПОДИНЬ З ОБМЕЖЕНИМИ». САМА, НА ЖАЛЬ, НАЛЕЖУ ДО ТРЕТЬОЇ КАТЕГОРІЇ, ТОБТО З ДУЖЕ ОБМЕЖЕНИМИ. НЕ З НАШИМ ЩАСТЯМ, ЯК КАЖУТЬ МУДРІ ЛЮДИ. А ЩЕ МУДРІШІ СКАЗАЛИ: «ЧИМ МЕНШЕ ЛЮДИНІ ПОТРІБНО, ТИМ БІЛЬШЕ ВОНА МАЄ». ТОЖ ВТІШАТИМЕМОСЯ МУДРІСТЮ...

КОЛИ МЕНІ БУЛО 16 РОКІВ...

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Люблю читати газету «Голос України» (передплатила її з перших номерів). Припала мені до душі й сторінка «Катеринина вітальня».

Хоча я вже й немолода жінка, а читати спогади люблю. Ото й самій захотілося згадати свої шістнадцять, хоч це було так давно, що дещо вже й забувається.

Мої 16 припали на важкі, ще воєнні роки.

Шістнадцять! Пора найрадісніша й щаслива для дівчини. В ці роки вона вже серйозно поглядає на хлопців, шукаючи свою долю. І хочеться прибратися, покрасуватися, поспівати, потанцювати, а то й пройтися з хлопцем від клубу додому. Та нам тоді було не до цього. І хлопців, наших ровесників, і старших, майже не було в селі. Кого забрали в німецьку неволю, хто пішов на фронт...

На кутку нас було 13 дівчат-подруг, віком від 14 до 17 років. Дружили міцно, оберігали одна одну, допомагали, ділилися останнім: чи то шматок хліба, чи якась одежина. Чомусь ми здавалися старшими за свої роки, мабуть, такими нас зробило життя.

Старші вважали, що нам, поки дітей нема, можна працювати і вдень, а коли роботи багато — в жнива чи косовицю — то і вночі. То був час, коли все доводилось робити вручну: не було ні коней, ні тракторів, ні комбайнів...

Літо, жнива, спека. Цілий день біля молотарки, стомимось, аж чорні від пилюки, голодні прибіжимо додому, скупаємось в Удаї, схопимо шматок хліба — і до клубу (це в суботу, перед вихідним, у будні мати не дозволяла). А там уже гармошка грає, молодь зібралася, і ми стаємо в круг, вибиваємо голими п'ятами гопака, краков'як, польку-ойру, — аж курява стовпом стоїть. Взуття мати не давала на танці, щоб не порвала, бо одне на двох, а то й на трьох у сім'ї, та ще й виміняне в перекупки за шматок сала, який мати берегла підвішеним на бантині — татові на косовицю...

А як же любов у 16 років? Ви знаєте, якось не думали тоді про неї, а тим більше ніколи не говорили, не прийнято було тоді в селянських родинах розповідати про любовні пригоди, навіть слово «любов» соромились вимовляти, хіба що з подружкою погомониш за якогось хлопця.

Ідеш з гуляння, дивись, якийсь хлопець пристане провести додому, так де там! А як мати побачить? Соромилися батьків, боялися: «Мала ще до гуляння», — скажуть. А ще й школярка! Що вчителі подумають?!

А до роботи, бач, не мала, з ранку до вечора сорочка не висихала... Перекопуємо лопатами поле, а в кого є корівка — корівкою оремо. Глянемо — плаче бідна скотина, тягнучи плуга, — і ми в сльози. А ще ж молочко треба нести в молочарню. А де ж тому молочку взятися, як корова цілий день у борозні.

Залишить мати дітям склянку — і то добре. «Терпіть, дітки, корівка поле оре, щоб хлібець був нам з вами і воїнам, що рідну землю від ворога боронять», — скаже, і сльозу змахне, щоб ми не бачили...

Дивуюсь, й заздрю сучасним молодим дівчатам. І своїм онукам. також. Які вони тепер говіркі, веселі, розкуті, всезнаючі. Так і сиплять словами: люблю, не люблю, поцілунки, телеки, ламбади, секс (господи!). Ніхто з них і гадки не має, як то було в їхні роки їхнім бабусям і дідусям.

Розкажеш — послухають, іноді посміються, подивуються, і знов за своє.

Так, напевно, і треба. Життя міняється, міняються погляди на нього, старе не повертається, а молоде шукає свою дорогу, своє щастя.

Лідія БОНДАРЕНКО.

Стеблів
Корсунь-Шевченківського району
Черкаської області.

Журнальний столик

БЕРЕГИНЯ

Таку назву має нове видання Всесоюзного товариства «Книга». «Берегиня» — журнал для сімейного читання. Кожний його розділ знайде свого читача як серед малюків, юнацтва, так, безумовно, і серед дорослих. Адже кожному книголюбові як ніколи сьогодні потрібен доброзичливий порадник, що допоможе зорієнтуватися в сучасному книжковому морі. «Литература», «Гостиная книголюбов», «В начале было слово», «Непокорный возраст», «Вернисаж картины с книгой», «Из потаенного места на свет», «Россыпь чудачеств» та інші розділи розраховані на широкий читацький загал.

У першому номері «Берегині» ви зможете зустрітись з творами Василя Борахвостова, Сергія Красикова, який прочитав твори О. Пушкіна, В. Гаршина, М. Цвєтаєвої, М. Гумільова, Д. Кедріна, що провіщали їхню долю, і спробував знайти відповідь, чому поети передбачають свою смерть за п'ять років. Як, наприклад, Олексій Прасолов:

Я умру на рассвете
В предназначенный час

Пошук відповідей буде продовжено в наступних номерах.

У першому ж номері будуть надруковані історична новела Бориса Шереметьєва «Взрыв в лимане», розділи з роману болгарського письменника Янко Станоєва «Двойник», роман Ш. Аджинджал «Дьявол с мечом». Історична мініатюра Валентина Пікуля «Потомок Мономаха».

У вітальні книголюбів майбутні передплатники дізнаються про екслібрисні справи, про підсумки Всесоюзного конкурсу на кращу дитячу рукописну книгу. Найменших читачів чекають казки, вірші, пригоди. «Песня попугая» В. Висоцького відкриває рубрику «Светелочка».

З давнини йдуть до сучасного книголюба забуті твори, серед них і церковні книги, пам'ятки забутої писемності.

Розділ для жінок «Волшебство милой» допоможе читачкам вирішити три проблеми: як стати найчарівнішою, як привітати гостей, як весело й нетрадиційно провести свято.

Про умови Міжнародного конкурсу графіки малих форм «Італія — Росія», організаторами якого виступають Всесоюзне товариство «Книга» та Центр культури міста Комо і Вілли Ерба, ви також дізнаєтесь з першого номера нашого журналу.

Журнал робить перші кроки до широких кіл книголюбів, і без ваших порад редакції просто не обійтися. Наша адреса: 103031, Москва, вул. Пушечна, буд. 7/5. Тел. 928-05-89.

З журналом «Берегиня» вас познайомив

Олексій НЕВСКОРОМНИЙ, зав. відділом культури читання правління ДТК УРСР.

Крик душі

ПЕКУЧЕ МАТЕРИНСТВО

Пробачте, будь ласка, що знову морочу вам голову. Допекло материнство, будь воно неладне. У нас недавно одну багатодітну сім'ю позбавили материнських і батьківських прав. Діти будуть виховуватись у дитячих закладах безкоштовно. А як я просила міськвно, облвно, комісію у справах неповнолітніх позбавити мене материнських прав і виraховувати з моєї зарплати аліменти на користь інтернату, так цього зробити не можна. Чому?

Я працюю добре і непогано заробляю, а дитину виховати не можу. Я заплатила б гроші в інтернат і знала б, що вони йдуть моїй дитині, а так вони йдуть чужому дядькові до кишені. Ось що мене обурює! Я протестую! Однак моїх протестів не враховують.

Виходить, що так вигідно. Я попросила б Верховну Раду переглянути Закон про відповідальність батьків за вчинки малолітніх дітей, особливо дітей **одиноких матерів!**

Одиначка вже нещасна тим, що прив'язана до ганебного стовпа, вбита горем.

Прошу звернути увагу на мій лист. До кого звернутись із заявою про позбавлення мене материнських прав?

Синові вже 14 років, він може сам відповідати за свої вчинки. А допомагати йому я не відмовляюсь. Хай присудять аліменти на користь інтернату! Шахтарі страйкують, студенти голодують, а що мені робити? Вбити дитину? Я цього не зроблю — і так уже скоїла злочин, що народила дитину без чоловіка. Готова відповідати перед законом, а матір'ю бути не бажаю!

Я нікого не звинувачую. От як присудять мені сплатити 761 крб.+390 крб., вирахують із зарплати, то куди я дінусь. Буду платити. Плата і розплата за материнство, будь воно прокляте й неладне! Ось і все. Надсилаю вам статтю із газети «Труд» (Ред.: у статті розповідається про долі ув'язнених жінок), як жінки самі вирішують долю. Жорстоко, але я їх не засуджую. Видно, чинити так примушує їх життя.

О. С.

Біла Церква
Київської області.

Невигадана історія

МУРЧИК

Господи! Що вже казати — дурна була! Чорти потягли заміж за нелюда йти... Мала би розум, бігла б ліпше світ за очі від тої звірюки, чоловічка мого. За що він кошенятко з балкона викинув? Чим йому Мурчик не догодив? Отак і мені скоро буде...

На кого синочка залишу, коли дружки чоловічкові мене в могилу заженуть? Що там: «заспокойся!» Збоку дивитись на чуже горе легко, а спробувала б мого меду! Ой, не бреши, нікому я на цьому світі, крім синочка Вадимчика мого, не потрібна.

І знала ж, дурепа, що дві судимості вже має, та Бог покарав, розуму позбавив — закохалася. Ой, і бив же він мене по весіллі!.. А я уже на сьомому місяці була. Як син здоровим народився, а не калічкою, й досі не второпаю.

Пив-гуляв, як народила, так хоч місяцями вдома не жив, все-таки спокійніше. Як втретє посадили, як я зрадіва! Поки на волі шльондрав, про розлучення й слухати не хотів, а як забрали, так, ти ж знаєш, майже автоматично все проскочило — ніхто його питати не став!

Ще кажуть, як трикольорова кицька в хаті — на щастя! Оце таке воно в мене...

Дурень думкою багатіє, і я вже марила щасливим життям. Ще ж молода, хлопці в'ються... Думала: вийду заміж за нормального, син ще малий, рідного «таточка» не пам'ятає, мо', виросте спокійно. Ти ж бачиш, як він Сашка любить— за батька має. Подумаєш, диво, ніде не працює! Яке тобі діло, звідки в нього гроші? Не про те мова, а не хочеш слухати — забирайся геть, без тебе обійдемось! Та зачекай, не ображайся, бачиш же, що зі мною робиться...

Ось і велосипеда поламав... Спочатку приніс — хотів ним дитя моє «купити», ніби вдалося, а потім...

Жили ми з Сашком, як жінка з чоловіком, розписуватися, правда, я не поспішала — навчена. А тут чорт той раптом дзвонить — звільнили його, бачте, про сина згадав. Я і просила, і молила, і лаяла, і в хату не пускала, вихователів у садку попередила, щоб нікому, крім мене, Вадимчика не віддавали... Вихователька, корова, таки віддала. «Він сказав, що це його син», — і очима кліпає. Я так і сіла. Де тепер шукати, куди бігти? Швиденько додому, в міліцію дзвонити, чую — криком кричить моя дитинка на східцях. Прибігла — Вадимчик аж заходиться, виривається, а той п'яний, ледь на ногах стоїть, «я твій тато», — умовляє.

Вихопила малого, шаснула в двері, зачинилася. А «ненаглядний» рветься, сила, як у бугая, заходився замок вибивати. Я — до телефону, міліцію викликаю, кажу: «Хтось двері висаджує», — а вони: «У нас пального немає!». І гигикають. Правда, приїхали таки. Забрали придурка...

Не встигла дитину заспокоїти — знову він на порозі. «А мене «під чесне слово» відпустили», — сміється. «Тепер і поговоримо». І почалося... Мене бив, а тут кошеня з кімнати вийшло, так він його — через відкриті двері балкону пожбурлив. Малий хотів кинутися за Мурчиком — ледве втримала...

А що Сашко... Він не хоче втручатись,— ваші проблеми, самі й вирішуйте. Йому теж життя не зайве...

...Цей навіснє: «В тюрму мене знову відправити хочеш? А знаєш, що коли мене посадять — тобі не жити? Чи друзів моїх не бачила? Зараз віддай мені 400 карбованців — у мене газовий балончик конфіскували. Й швиденько! А я поки тут посплю». Вклався.

Та не виспався — дільничний прийшов, видно, протокол передали. Сумирненький зразу став, як овечка. Дільничний сидить, а цей до мене: «Оленочко, я ж тебе люблю, давай забудемо все, знову заживемо, я тобі більше слова поганого не скажу», — мало на коліна не падає. Дільничний подивився-подивився, набридло йому, забрав із собою цю сволоту, а перед тим попередив: ще одна моя заява, й поїде «ненаглядний» далеко-далеко й дуже надовго...

Слухай, у тебе нікого немає, щоб кошенятко таке, як Мурчик, дістати? Малий досі ночами не спить: марить — не марить, не втямлю, — улюбленця свого шукає...

....Нині я заяву дільничному віднесла — знову малого забирав. Тепер точно посадять, каже... А хтось уже кілька разів вночі телефонував. Таки вб'ють вони мене, ось побачиш... Куди я поїду? Хіба від них утечеш?

Мені б кошеня дістати, аби малий заспокоївся. Велосипеда Сашко відремонтує, а Мурчика...

Записала Катерина ВОРОНЕНКО.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Резонанс

І ЗНОВ ТЕ САМЕ

...Нашу газету «Голос України» я передплатив, тільки-но почувши про її заснування, і був, дуже задоволений, коли отримав перший номер і подальші.

Але я був дуже здивований № 2, у якому прочитав матеріал «Що ви знаєте про інтимне життя?!». Що це? Данина загальній моді?

А це що: «...52 відсотки самогубств кояться на сексуальному грунті, а кожна друга сім'я в нашій країні — то кайданники, скуті ланцюгом дітей, звичок, умовностей»?

Якесь чортовиння! Як же так — думати лише про насолоду і ні за що не відповідати? Кажуть у народі: «Любиш кататись — люби і саночки возити».

Якщо вже інтимне життя зведене в ранг державного, то, оскільки воно інтимне, нехай бажаючим дають консультації фахівці у лікарняних закладах.

З повагою до вас

М. РЯБОШАПКО.
Кобеляки
Полтавської області.

І Я ПРО ТЕ САМЕ

Читачів просили не лаятись, тож я не буду, але доповнити поради сексопатолога і психолога необхідно.

Про що в порадах ішлося? Що з «отим самим» захворюванням треба йти до фахівців, вони допоможуть, «а кооперативна продукція... (книги) не вся, а та, що продають на кожному кроці...» Даремно, товариші, продукція буває всяка, і сексопатологи прийом ведуть — у кооперативах.

Правда, я книжок про секс, що зараз у підземних переходах продаються, не читала, а ось від фахівців постраждала.

Почалось з того, що мій чоловік відпочивав десь у санаторії на Кавказі і всю зміну там збирала матеріал для дисертації якась жінка-сексопатолог. Тож вона присікувалась до кожного відпочиваючого з приводу його інтимного життя: і як часто, і як довго, і просто «як»?..

Звичайно, ці розмови весь час точилися і в палатах, увесь санаторій був «сексуально занепокоєний».

Тож мій чоловік, з яким до того ми жили у повній злагоді, приїхавши додому, сказав, що ми не так живемо, позаяк у інших зовсім не таке життя, а для іншого життя і жінка потрібна інша. І почалось: постійне невдоволення, роздратування, сварки. Не так сіла, не так встала, не те сказала...

Як людина освічена, тепер він сам уже пішов до фахівця — професора-психолога. Фахівець сказав: «Оскільки ця жінка вас дратує — розлучіться, візьміть іншу».

Бачу: чоловік кожного дня на стінку дереться, з кулаками кидається — погодилась на розлучення.

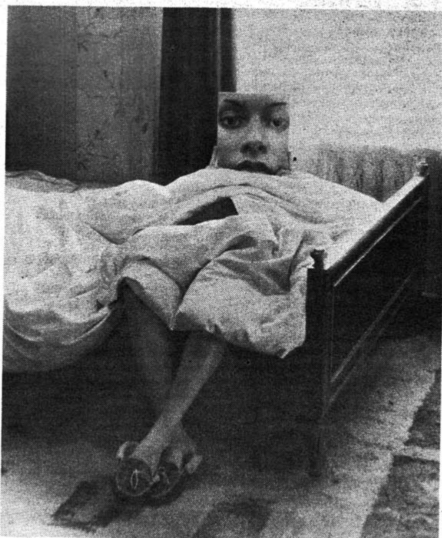
Я була на 10 років молодша від нього, то він знайшов молодшу на 20. Можливо, натхнення у нього і з'явилося, та через 2 роки мій неборак уже лежав у лікарні з нервовим виснаженням, а молодої — і сліду нема...

Отож, дорогі читачі, не забувайте: фахівці, як і книжки, що їх вони пишуть, бувають різні. І не ставтеся надто прямолінійно ні до книжок про секс, ні до фахівців-порадників. Майте свою голову на плечах!

Е. Д.
Харківська область.

К. В.: Прізвище, ім'я, та по батькові у цьому листі вказане, але сподіваюсь, ви розумієте, чому ми поставили лише ініціали.

Фотоколаж Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

Чарівниця

Літо прийшло, і нам з вами, шановні читачки, стало простіше доглядати за шкірою. Адже он скільки ягід, овочів та фруктів приносить ця чудова пора року. Майже все це можна використовувати для приготування масок, чи то розтираючи в кашу, чи вичавлюючи сік.

Слід лише пам'ятати, що для сухої шкіри сік чи кашицю з плодів слід змішати з яєчним жовтком, а для жирної — із збитим у піну білком. Це робиться для того, щоб кислота, яка міститься у ягодах та фруктах, не подразнювала шкіру. Маски накладаються на чисту шкіру обличчя на 15—20 хвилин, потім змиваються (краще настоєм трав). Після цього шкіра обличчя й шиї пом'якшується кремом.

Для тих із вас, хто потерпає від «веснянок», сподіваюсь, не таємниця, що краще вранці умиватися не водою, а настоєм петрушки (1 столова ложка подрібненої зелені на 1 склянку окропу, настоювати 15 хвилин).

Для господинь з необмеженими можливостями

САЛАТ ІЗ КРАБІВ

Підготовлені овочі порізати маленькими кубиками, а помідори — кружальцями. Перед подачею до столу нарізати зелений салат, залишивши кілька листочків для прикрашання, і покласти у салатник. Навколо салату розкласти овочі «букетами». У центрі «купки» на зеленому салаті розкласти шматочки крабів (без соку). В момент подачі на стіл овочі трохи посолити і полити заправкою, приготовленою з олії та оцту з додаванням соку крабів. А крабів залити майонезом і прикрасити листочками салату.

Так само можна приготувати салат і з ракових шийок.

На 1 банку крабів: 1 варена ріпа, 1 варена морква, 2—3 шт. вареної картоплі, 1 свіжий огірок, 1 помідор, 100 г. зеленого горошку або стручків квасолі, 100 г салату, 1/3 склянки майонезу, 1 ст. ложка олії, 2 ст. ложки оцту.

Для господинь з обмеженими можливостями

САЛАТ З ОСЕЛЕДЦЯ

Почищений оселедець порізати на шматочки, а овочі та яблука — тоненькими скибочками. Приготувати соус: жовток круто звареного яйця розтерти з сіллю, гірчицею та олією, причому олію треба додавати маленькими порціями, щоб соус вийшов густим. Потім додати оцту. Перед подачею до столу нарізані продукти перемішати з соусом і дрібно посіченою цибулею і зеленню петрушки або кропу. Салат покласти у салатник і прикрасити скибочками буряка, оселедця і яєчним білком.

На один невеликий оселедець — 2 шт. вареної картоплі, 1 яблуко, 1 солоний огірок, 1 цибулина, 1 варений буряк, 1—2 яйця, 3 ст. ложки олії, 2 ст. ложки оцту, 1 чайна ложка гірчиці.

—Вільна боротьба—

СЕПАРАТИЗМ? НІ — ЗДОРОВИЙ ГЛУЗД

Збірна України залишала тбіліський Палац спорту під оплески глядачів. Темпераментні грузинські прихильники вільної боротьби так висловили свою підтримку українським спортсменам, які, протестуючи проти суддівської сваволі, припинили виступи в розіграші Кубка СРСР.

Вибрики суддівської Феміди були скоріше системою, ніж випадком. Раніше про це казали лише в кулуарах. Та ось одна з команд не витримала... Може, ця НП зрештою змусила спортивних можновладців навести порядок у запущеному суддівському господарстві? Але виконком Федерації вільної боротьби Радянського Союзу, який зібрався по «гарячих слідах»... через місяць після тбіліського інциденту, лише трохи полякав кількох «найактивніших» арбітрів. Натомість збірній України дісталося, як кажуть, під саму зав'язку. Наставника команди Олексія Атаманова вивели із складу тренерської ради збірної СРСР, Держкомспорту УРСР запропонували покарати винних. Зрештою, українські спортсмени протягом року дістали статус «невиїздних». Адже всі закордонні поїздки входять до компетенції всесоюзної Федерації.

Такі адміністративні заходи зовсім не здивували. Адже з одинадцяти членів виконкому Федерації вільної боротьби СРСР лише один (О. Медведь) не має московської прописки. Ця громадська організація насправді завжди була лише придатком управління єдиноборств Держкомспорту СРСР. Як, до речі, й республіканська Федерація, яку протягом тривалого часу очолював один із керівників товариства «Динамо», заочно обраний з подачі Держкомспорту УРСР. Згодом його, також заочно, звільнили з посади керівника Федерації. Цього ніхто й не помітив. Усі важелі управління впевнено тримали в своїх руках комітетські функціонери, а Федерація залишалася в ролі кишенькового органу.

І все ж, часи міняються. Це довела установча конференція національної Федерації вільної боротьби України. «Офіційний» кандидат на посаду голови не пройшов. Переважна більшість делегатів підтримала відомого фахівця, заслуженого тренера СРСР Олексія Атаманова. Того самого, що потрапив у немилість до московських «генералів» від боротьби. Делегати висловились і за вступ української Федерації до лав міжнародної — ФІЛА, за участь збірних України на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи.

Отже, сепаратизм? Ні — здоровий глузд! Суверенітет вільної боротьби підтримують провідні тренери і спортсмени нашої республіки. Ось яка точка зору на все це заслуженого тренера УРСР Олега Сазонова:

— Збірна України з вільної боротьби на чемпіонатах Європи і світу мала б вигляд не гірший від провідних команд. У разі виходу на міжнародну арену ми, тренери, наочно побачили б результати своєї праці. Бо поки у мене і моїх колег руки опускаються. Лише на залишках ентузіазму й тримаємося.

Можна зрозуміти цього досвідченого львівського фахівця. Його вихованець Михайло Кушнір на чемпіонатах країни постійно входить до призової трійки. Але на відповідальні і престижні міжнародні змагання їздять інші. І саме в його категорії 52 кг останнім часом радянські борці програють все, що можна...

А якої думки самі борці? Чи, може, є сенс варитися у власному котлі?

— Якщо виборемо незалежність, це піде тільки на користь українській боротьбі, — переконано стверджує неодноразовий чемпіон республіки Володимир Євонов. — Тренери більше б працювали з молоддю. Гадаю, що наші хлопці швидко б освоїлися в Європі, привозили б додому 2—3, а, може, й більше медалей. Чемпіонати ж СРСР з їх упередженим суддівством, окрім зайвих образ, нічого не дають.

У вірності останніх слів херсонського борця я переконався під час турніру з вільної боротьби за програмою Спартакіади народів СРСР у Запоріжжі. Дії арбітрів не піддавалися ніякому логічному поясненню. Складалося враження, що ти присутній на виставі із заздалегідь відомим фіналом. Ось киянин Михайло Чернов зустрічається з Гаджі Рашидовим із Хасав'юрта. Рахунок — 0:0, та дагестанський атлет «заробляє» три попередження, і його знімають з килима. Миттєво до столика підбігає тренер Рашидова Магомед Арцилов і починає щось втовкмачувати арбітрам. І ті, порадившись, змінюють попереднє рішення, повертають спортсмена на килим. Чернов, ясна річ, розслаблений, а його суперник одразу кидається в атаку і здобуває переможний бал. У підсумку киянин задовольнився «бронзою», а його суперник став переможцем Спартакіади.

Явна упередженість суддів не дозволила піднятися вище п'ятого місця донеччанину Дмитрові Янієву та киянину Вадиму Коритному.

Справдився, отже, сумний прогноз Олексія Атаманова: «Тепер «бомбитимуть» всюди, де тільки можливо». І бомблять. Після Спартакіади оголосили склад кандидатів до збірної СРСР (це по шість найкращих у кожній ваговій категорії). Та Ярослав Базилюк, срібний призер спартакіадного турніру свого прізвища не почув. Не виявилося в тому складі ще одного киянина Олега Ладика, який хоч і вибув з боротьби через травму, але за свідченнями багатьох фахівців, був найсильнішим у вазі 100 кг.

Базилюк і Ладик — найталановитіші представники молодого покоління українських борців. Але в Москві, як бачимо, перевагу віддають іншим. До речі, Ярослав після перемоги на молодіжній світовій першості мав право на отримання стипендії, але вона «зникла» в невідомому напрямку. Хіба що тренер молодіжної збірної СРСР В. Онопко може відповісти на запитання: кому ж дісталася та стипендія? Однак Валерій Леонідович робить вигляд, що, мовляв, нічого не трапилося. Щоправда, в іншій ситуації (після тбіліського «кубкового» інциденту) він не мовчав, досить переконливо пояснював своєму підопічному Ладику, що той неправий.

Неупередженій людині, гадаю, стане ясно, що в нинішній ситуації, з таким суддівством всесоюзних змагань, з дивними методами комплектування збірної СРСР, у наших земляків немає шансів потрапити ані на черговий чемпіонат світу, ані на Олімпіаду-92. Що ж робити? Чекати нового олімпійського циклу, сподіваючись, що з Калініграда нам привезуть нових Бєлоглазових, або десь на Донбасі виростуть нові Мате чи Харачура? Напевно ні. Адже є таланти на Україні й тепер. Просто в умовах борцівської «імперії» ходу їм не дадуть. За умов же Української суверенної держави Михайло Чернов, Олег Ладик, Ярослав Базилюк змогли б дійти й до олімпійського п'єдесталу. Дарма, що не вірять у їхні потенційні можливості поважні представники борцівського «центру».

Євген ШРАЙМАН,
журналіст.

Київ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

—Бадмінтон—

ТУЛУЗЦІ — У КИЄВІ

Традиційні дружні стосунки зв'язують спортсменів столиці України і французького міста Тулузи. Через кілька днів до Києва прибуває на товариські зустрічі команда тулузьких бадмінтоністів.

Майстри волану України та Франції поміряються силами 8—11 липня в залі спорткомплексу «Економіст» (вул. Е. Потьє, 18). Початок матчевих зустрічей о 18.00.

Анатолій ДОРОЖИНСЬКИЙ,
голова міської федерації бадмінтону.

Є НА ХЛІБ, І ДО НЬОГО

Заробітна платня тренерів провідних європейських футбольних команд досягла таких розмірів: А. Бігон («Наполі», Італія) — 760 тисяч доларів на рік, Г. Соунесс («Глазго Рейнджерс», Шотландія) та Дж. Тошак («Реал», Мадрід, Іспанія) — по 520 тисяч, К. Далгліш («Ліверпуль», Англія) — 475 тисяч.

Максимальні розміри заробітків, за даними чехо-словацького «Стадіону», мали тренер італійського «Мілана» А. Саккі — мільйон доларів на рік та И. Кройфф («Барселона») — 1,3 мільйона доларів.

Береженого Бог береже... Фото Миколи БОЧКА.

Є й противники Ігор

Запущено п'ятиметровий квадратний екран, що світиться, перед вокзалом Нагано. Він показує, скільки днів залишилося цьому японському місту до зимової Олімпіади 1998 року, столицею якої його обрано нещодавно.

Радість та ейфорія з приводу обрання міста з 350-тисячним населенням олімпійською столицею ще продовжується. Організацію Ігор нині адміністрація Нагано оцінює в 860 мільйонів доларів.

Місодзі Сакамато, прем'єр-міністр Японії, наполягає на тому, повідомляє агентство Франс Пресс, що уряд повинен взяти на себе половину необхідних фондів і будівництво.

Кажуть, витрати частково прийме на себе Йосіякі Цуцумі, член МОК від Японії, готельний магнат, близький до президента МОК Хуана Антоніо Самаранча, який рік тому залишив посаду президента НОК Японії. «Вплив Йосіякі спричинив нашу перемогу»,— визнав його нащадок на цій посаді Хіроносі Фурухасі після повернення з сесії МОК з Бірмінгема.

Але є й противники проведення Ігор у Нагано, навіть після рішення сесії МОК. І вони, побоюючись екологічних змін у своєму районі через проведення Олімпіади, заявили, що мають намір продовжувати боротьбу проти проведення Ігор-98, які зруйнують природу.

Пригадують вони мешканців Денвера (США). Як відомо, ті відмовилися прийняти в себе Білу Олімпіаду 1976 року через зусилля «зелених» та референдуму, який проводився в штаті Колорадо. І тоді, рятуючи Ігри-76, прийняв їх у себе австрійський Інсбрук.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора Олександр Білик.

Чергові редактори — Анатолій Бень, Тимофій Прокопенко.

Автор макета, змінний секретар — Євген Українець.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Ірина Бабич, Валентина Лукаш, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Сергій Скаженюк, Марія Солодюк.

Лінотипісти: Валентина Чичирко, Наталія Позняк.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 184200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151291.